

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН
СОВЕТЫ

КАРАР

№ 125

15.12.2017ел .

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставы турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, №131-ФЗ Россия Федерациясе Законы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы, 15.06.2007 ел, №100-ФЗ Россия Федерациясе Законы нигезендә «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» «Федераль законның 14, 15, 16 статьяларына үзгәрешләр кертү хакында» «Аксубай муниципаль районы «муниципаль берәмлегенң һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 31.01.2005 елдагы 12-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставының 87, 88, 89 статьялары, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советы карар итте:

1.1 нче кушымта нигезендә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы уставын расларга.

2. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советы карарының үз көчен югалтуын танырга:

- № 48 от 30.06.2011 "яңа редакциядә Аксубай муниципаль районы Уставы турында"
- №134 от 20.12.2012 "Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы» Аксубай муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында"
- №242 от 18.12.2014 "Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында"
- № 87 от 16.03.2017 "Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставына үзгәрешләр кертү турында"
- №104 от 17.08.2017 "Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставына үзгәрешләр кертү турында"

3. Федераль законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве узу өчен Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставын Юстиция органына жибәргә

4. Әлеге карарны Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга <http://aksubayevo.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат порталында <http://pravo.tatarstan.ru/>

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Аксубай муниципаль районы Советының Жирле үзидарә, законлылык, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Аксубай муниципаль районы башлыгы,
Совет Рәисе

К.К.Гилманов

Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль район Советы

КАРАР

№ 160

10.10.2018ел.

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставы турында
«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»

06.10.2003 ел, №131-ФЗ Россия Федерациясе Законы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы, 15.06.2007 ел, №100-ФЗ Россия Федерациясе Законы нигезендә «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында «Федераль законның 14, 15, 16 статьяларына үзгәрешләр кертү хакында» «Аксубай муниципаль районы «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 31.01.2005 елдагы 12-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставының 87, 88, 89 статьялары, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советы карар итте:

1.1 нче кушымта нигезендә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы уставын расларга.

2. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советы карарының үз көчен югалтуын танырга

: - № 48 от 30.06.2011 "яңа редакциядә Аксубай муниципаль районы Уставы турында" - №134 от 20.12.2012 "Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы» Аксубай муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында"

- №242 от 18.12.2014 "Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында"

- № 87 от 16.03.2017 "Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставына үзгәрешләр кертү турында"

- №104 от 17.08.2017 "Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставына үзгәрешләр кертү турында"

- №125 от 15.12.2017 «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставы турында»

3. Федераль законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве узучы Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставын Юстиция органына жиберергә.

4. Элеге карарны Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга <http://aksubayevotatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат порталында <http://pravo.tatarstan.ru/>

5. Әлеге қарарның үтәлешен контрольдә тотуны Аксубай муниципаль районы Советының Жирле үзидарә, законлылык, хоқук тәртібе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Аксубай муниципаль районы башлығы,
Совет Рәисе

К.К.Гилманов

Глава I. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Муниципаль Район һәм аның статусы

1 «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы «муниципаль берәмлегенң һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 31.01.2005 ел, № 49-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы белән муниципаль район статусы бирелгән.

2. «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлегенң рәсми исеме (алга таба текст буенча – Район), кыскартылган исеме – «Аксубай муниципаль районы».

Статья 2. Районның территорияль төзелеше

1. Район территориясе составына муниципаль берәмлекләр керә: шәһәр жирлеге:

- "Аксубай шәһәр тибындагы поселогы»

авыл жирлекләре:

- Беловка авыл жирлеге
- Еелькино авыл жирлеге
- Карасу авыл жирлеге
- Кәкре Күл авыл жирлеге
- Мюд авыл жирлеге
- Яңа Аксубай авыл жирлеге
- Яңа Ибрай авыл жирлеге
- Яңа Кармәт авыл жирлеге
- Савруш авыл жирлеге
- Иске Ибрай авыл жирлеге
- Иске Ильдеряк авыл жирлеге
- Иске Кармәт авыл жирлеге
- Иске Кыязлы авыл жирлеге
- Иске Татар Адәм авыл жирлеге
- Иске Тимошкино авыл жирлеге
- Иске Үзи авыл жирлеге
- Сөнчәле авыл жирлеге
- Трудолюбово авыл жирлеге
- Урмандеево авыл жирлеге
- Шәрбән авыл жирлеге.

2. Районның административ үзәге-Аксубай ш. т. п..

3 Район чикләре «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы «муниципаль берәмлегенң һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 31.01.2005 ел, № 49-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.

4. Район чикләре районның жирле үзидарә органнары тарафыннан жирлекара әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен шартлар тудыру, шулай ук күрсәтелгән органнарға федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән.

5. Район чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору Татарстан Республикасы законы белән законнарда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 3. Районның рәсми символлары

1. Аксубай муниципаль районы, федераль законнар һәм геральдик кагыйдәләр нигезендә, тарихи, мәдәни, милли һәм башка жирле традицияләрне чагылдыручы рәсми символларга ия: флаг һәм герб.

2. Аксубай муниципаль районының рәсми символларын тасвирлау, нигезләү, шулай ук куллану тәртибе район гербы һәм флагы турындагы нигезләмәләрдә беркетелгән.

3. Район гербы сурәте районның жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының мөһерләренә, бланкларына һәм башка рәсми документларына, районның жирле үзидарә органнары биналарының фасадларына, район Советының утырышлар залына, район Башлығының һәм Башкарма комитет житәкчесенә эш кабинетларына урнаштырыла. Район гербын рәсми рәвештә кабатлауның башка очраklары район Советы карары һәм район гербы турындагы Нигезләмә белән билгеләнә.

4. Район флагы жирле үзидарә органнары, муниципаль милектә булган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар биналарының фасадларында, район Советының утырышлар залында, район Башлығының һәм район Башкарма комитеты житәкчесенә эш кабинетларында даими урнаштырыла. Район флагын рәсми куллануның башка очраklары район Советы карарлары һәм район флагы турындагы Нигезләмә белән билгеләнә.

5. Район гербы һәм флагы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

Статья 4. Районда яшәүчеләрнең жирле үзидарәне тормышка ашыру хокукы

1. Районда үзидарә Россия Федерациясе гражданны тарафыннан жирле референдумнарда, муниципаль сайлауларда, турыдан-туры ихтыяр белдерүнең башка формалары аша, шулай ук әлеге устав белән каралган сайланулы һәм башка жирле үзидарә органнары аша гамәлгә ашырыла.

2. Гражданныр жирле үзидарәне женес, раса, милләт, тел, чыгышына, мөлкәти һәм вазифай хәленә, дингә мөнәсәбәтенә, ышануларына, ижтимагый берләшмәләргә каравына бәйсез рәвештә дә, үз вәкилләре аша да алып бару хокукына ия.

Район территориясендә даими яки күбесенчә яшәүче чит ил гражданныр жирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенә халыкара шартнамәләре һәм федераль законнар нигезендә хокукларга ия.

3. Районда яшәүче һәр кеше турыдан-туры жирле үзидарә органнарына һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затларына мөрәжәгать итәргә, жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында мәгълүмат алырга хокуклы.

4. Районның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары һәркемгә аның хокукларына һәм ирекләренә турыдан-туры кагылышлы документлар һәм материаллар белән танышу, шулай ук гражданнырның районның жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында тулы һәм дөрөс мәгълүмат алу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш, әгәр законда башкача каралмаган булса.

5. Районның жирле үзидарә органнары массакүләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысуллар белән халыкка даими рәвештә районның һәм аның аерым территорияләренә иң мөһим үсеш мәсьәләләре, гомуми файдаланудагы транспорт, торак-коммуналь хужалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр чөлтәрен үстерү, социаль ташламалар, жәмәгать тәртибен саклауның торышы һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итәләр. 09.02.2009 № 8-ФЗ «Дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турындагы мәгълүматтан файдалануны тәмин итү турында».

6. Гражданныр, оешмалар судта районның жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикәят бирергә хокуклы, әгәр алар законнарга каршы килә, аларның хокукларын һәм ирекләрен боза дип саныйлар.

Статья 5. Районның жирле үзидарә органнары структурасы

Районның жирле үзидарә органнары структурасына район Советы, район башлығы, район Башкарма комитеты, район Контроль-хисап палатасы, әлеге Устав нигезендә барлыкка килә торган башка жирле үзидарә органнары керә. 2. Районның жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү әлеге Уставка үзгәрешләр кертү юлы белән башкарыла.

Статья 6. Районның жирле әһәмияттәге мәсьәләләре

1. Районның жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә түбәндәгеләр керә:

- 1) Район бюджеты проектын төзү һәм карау, район бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору, район бюджеты үтәлеше турында хисап төзү һәм раслау;
- 2) районның жирле салымнарын һәм жыймнарын билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару;
- 3) районның муниципаль милегендә булган мөлкәткә ия булу, файдалану һәм алар белән эш итү;
- 4) жирлекләргә электр һәм газ белән тәмин итү районы чикләрендә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә оештыру
- 5) район чикләрендә жирле эһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге, район чикләрендә жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышына муниципаль контрольлек итү һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү, шулай ук Россия Федерациясе законнары нигезендә автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;
- 6) халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм район чикләрендә жирлекләр арасында халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру;
- 7) террорчылык һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук район территориясендә террорчылык һәм экстремизм күренешләренең нәтижеләрен минимальләштерүдә һәм (яки) бетерүдә катнашу;
- 8) милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, район территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәданиятен үстерүгә һәм үстерүгә, милли азчылыкларның хокукларын гамәлгә ашыруга, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясен тәмин итүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлтелгән чараларны эшләү һәм гамәлгә ашыру;
- 9) район территориясендә гадәттән тыш хәлләр нәтижеләрен кисәтүдә һәм бетерүдә катнашу;
- 10) Муниципаль милиция тарафыннан район территориясендә жәмәгать тәртибен саклауны оештыру;
- 11) районның хезмәт күрсәтелә торган административ участогында эшләү өчен полициянең участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәркә бина бирү;
- 12) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полициянең участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәркә һәм аның гаилә әгъзаларына әлеге вазыйфа буенча вазыйфаларны башкару чорына торак урыны бирү;
- 13) әйләнә-тирәлекне саклау буенча жирлеккара характердагы чараларны оештыру;
- 14) муниципаль мэгариф оешмаларында төп гомуми белем бирү программалары буенча һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыру (федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә төп гомуми белем программаларын гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итү вәкаләтләрненән тыш), муниципаль мэгариф оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне оештыру (финанс тәминаты Татарстан Республикасы дәүләт һакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган Балаларга өстәмә белем бирүдән тыш), шартлар тудыру башкарылды
- 15) район территориясендә Халыкка медицина ярдәме күрсәтү өчен шартлар тудыру (халыкның аерым территорияләрдә халыкны медик-санитар тәмин итү функцияләрен башкаручы федераль башкарма һакимият органы карамагындагы медицина оешмаларында медицина ярдәме белән тәмин ителә торган территорияләр исемлегенә Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган жирлекләрдән тыш), граждандарга түләүсез медицина ярдәме күрсәтү дәүләт гарантияләренең территориаль программасы нигезендә;
- 16) Район территориясендә каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю), транспортлау, эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру, күмү эшчәнлеген оештыруда катнашу;
- 17) муниципаль районның территориаль планлаштыру схемаларын раслау, муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы нигезендә эзерләнгән территорияне планлаштыру документларын раслау, муниципаль район территориясендә гамәлгә ашырыла

торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэмин итү мәгълүмат системасын алып бару, муниципаль ихтыяжлар өчен муниципаль район чикләрендә жир кишәрлекләрен резервлау һәм алу, планлаштырылган төзелеш параметрлары турындагы хәбәрнамәдә күрсәтелгән индивидуаль торак төзелеше объекты яки бакча йорты параметрлары билгеләнгән жир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше объектның яки бакча йортын урнаштыру параметрлары һәм мөмкинлекләре индивидуаль торак төзелеше объекты яки бакча йорты параметрлары билгеләнгән параметрларга һәм (яки) жир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше объектның яки бакча йортын урнаштыру рөхсәт ителмәү турындагы хәбәрнамәләрнең, төзелгән яки үзгәртеп корылган индивидуаль торак төзелеше объектларының яки бакча йортының төзелеш яисә реконструкция вакытында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турындагы законнар таләпләренә туры килмәве турындагы белдерүнамәләр шәхси торак төзелеше яки бакчачылык йортлары тиешле авыллар территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләрендә урнашкан, Россия Федерациясенең гражданнар законнары нигезендә, жирара территориядә урнашкан ирекле төзелешне сүтү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында Карар кабул итү

18) реклама конструкцияләрен урнаштыру схемасын раслау, район территориясендә реклама конструкцияләрен урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә рөхсәт бирү, мондый рөхсәтләрне юкка чыгару, "реклама турында" 2006 елның 13 мартындагы 38-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба - "реклама турында" Федераль закон) нигезендә гамәлгә ашырыла торган район территориясендә үз белдәкләре белән билгеләнгән реклама конструкцияләрен сүтү турында күрсәтмәләр бирү;

19) жирлекләрен архив фондларын саклауны да керттеп, муниципаль архивны формалаштыру һәм карап тоту;

20) жирләнгән жирләнү урыннарын район территориясендә тоту, ритуаль хезмәтләр оештыру;

21) район составына керүче жирлекләргә элемент, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

22) жирлекка китапханәләрдә халыкка китапханә хезмәте күрсәтүгә оештыру, аларның китапханә фондларын туплау һәм саклауны тәэмин итү;

23) район составына керүче жирлекләргә ял оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

24) район составына керүче авылларда жирле традицион халык сәнгать ижатын үстерү өчен шартлар тудыру;

25) район милкендә булган мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклау, куллану һәм популярлаштыру, жирле (муниципаль) эһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклау, район территориясендә урнашкан;

26) район бюджеты хисабына район составына керүче жирлекләргә бюджет тәэмин ителеше дәрәжәсен тигезләү;

27) территорияль оборона һәм гражданнар оборонасы, халыкны һәм район территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча чаралар оештыру һәм гамәлгә ашыру;

28) Район территориясендә дөвалау-сәламәтләндрү урыннарын һәм жирле эһәмияттәге курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тәэмин итү, шулай ук жирле эһәмияттәге аерым саклана торган табигый территорияләргә куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

29) территориядәге муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизация эзәрләү буенча чараларны оештыру һәм гамәлгә ашыру

30) су объектларында кешеләрнең иминлеген тәэмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау чараларын гамәлгә ашыру;

31) жирлекләрдә авыл хужалыгы производствосын үстерү, авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү өчен шартлар тудыру, кече һәм урта эшкүарлыкны үстерүгә ярдәм итү, социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга, хәйрия эшчәнлегенә һәм волонтерлыкка (волонтерлыкка) ярдәм күрсәтү;

32) район территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакуләм спорт үсеше өчен шартлар тудыру, районның рәсми физкультура-сәламәтләндрү һәм спорт чараларын уздыруны оештыру;

34) балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча жирлекара характердагы чараларны оештыру һәм гамәлгә ашыру;

35) Россия Федерациясе Су законнарында билгеләнган чикләрдә су объектлары милекчесе вәкаләтләрән гамәлгә ашыру, шәхси һәм көнкүреш ихтыяжлары өчен гомуми файдаланудагы су объектларыннан, шул исәптән гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтемлелеген тәмин итү өчен файдалану кагыйдәләрән билгеләү.

36) муниципаль урман контролен гамәлгә ашыру;

37) район ихтыяжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрнен үтәлешен тәмин итү, федераль закон нигезендә ясалма жир участогы булдыру турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткәрү; 38) Район чикләрендә коррупциягә каршы көрәш чараларын гамәлгә ашыру;

39) адреслар бирү, адресларны үзгәртү, адресларны юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына исемнәр бирү (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), районның авылара территориясе чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, дәүләткә мәгълүматны урнаштыру адрес реестры;

40) муниципаль районның авылара территориясендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру;

41) "күчемсез мөлкәтнең дәүләт кадастры турында" 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Комплекслы кадастр эшләрән башкаруны оештыру һәм территориянең карта-планын раслау

. 2. Районның жирле үзидарә органнары район составына керүче аерым жирлекләрнең жирле үзидарә органнары белән Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә район бюджетыннан тиешле жирлекләр бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбенә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләрнен бер өлешен үтәүгә тапшыру турында килешүләр төзүгә хокуклы.

Статья 7 Районның жирле әһәмияткә ия мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү хокукы

1. Районның жирле үзидарә органнары хокукы:

1) Район музейларын булдыру;

2) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;

3) район территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләрнен хокукларын гамәлгә ашыруга бәйлә эшчәнлек өчен шартлар тудыру;

4) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм итү һәм район территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны тормышка ашыру;

5) 2008 елның 31 декабрнен муниципаль югары белем бирү оешмаларын гамәлгә куючы функцияләрән гамәлгә ашыру

6) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

7) кеше хокукларын тәмин итүне ижтимагый контрольдә тотучы һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм күрсәтүче ижтимагый күзәтү комиссияләрнен ярдәм күрсәтү;

8) "Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында" 1995 елның 24 ноябрнендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләрнен, шулай ук инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү;

9) "кан һәм аның компонентларын донорлык турында" 2012 елның 20 июлендәге 125-ФЗ номерлы Федераль законда каралган чараларны гамәлгә ашыру;

10) федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтүләр шартларының сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыру өчен шартлар тудыру, шулай ук ведомство карамагындагы оешмалар житәкчеләре эшчәнлеген бәяләгәндә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтүләр шартларының сыйфатын бәйсез бәяләү нәтижеләрен куллану һәм аларны бетерү буенча чаралар кабул итүне тикшереп тору

11) авыллар арасында нотариус торак пункттында булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

12) "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында" 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру.

13) сәламәтлек, адаптив физик культура һәм адаптив спорт мөмкинлекләре чикләнгән затларның физик культура һәм спортны үстерүгә ярдәм итү.

14) "кулланучылар хокукларын яклау турында" 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законнында каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру.

2. Районның жирле үзидарә органнары элекке статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләргә хәл итәргә, башка дөүләт вәкаләтләрен (131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә аларга тапшырылмаган) гамәлгә ашыруда катнашырга, әгәр бу катнашу федераль законнарда каралган булса, шулай ук башка муниципаль берәмлекләргә жирле үзидарә органнары, дөүләт хакияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм аларның компетенциясеннән федераль законнар белән чыгарылмаган башка мәсьәләләргә хәл итәргә хокуклы. Россия Федерациясе субъектлары законнары белән, жирле бюджетлар керемнәре исәбенә, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларынан бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм өстәмә нормативлар буенча салым керемнәре керемнәреннән тыш.

Статья 8. Районның жирле әһәмияттәге башка мәсьәләләргә районның авыл жирлекләре территорияләрендә жирле үзидарә органнары хәл итә

1) район составына керүче авыл жирлекләргә чикләрендә (алга таба – авыл жирлекләре), Халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итү, ташландык суларны агызу, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә халыкны ягулык белән тәмин итү оештыру;

2) авыл жирлекләргә торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлегенә һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү, шул исәптән парковкалар (парковка урыннары) булдыру һәм аларның эшчәнлеген тәмин итү, авыл жирлекләргә торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышына муниципаль контроль үткәрү, шулай ук автомобиль юлларынан файдалану һәм юл эшчәнлеген законнар нигезендә башкару өлкәсендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыру Россия Федерациясе;

3) авыл жирлекләрендә яшәүче һәм аз керемле гражданны торак урыннары белән тәмин итү, муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыру, торак төзелеш өчен шартлар тудыру, муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру, шулай ук башка органнарның вәкаләтләрен булдыру;

4) халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм авыл жирлекләргә чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру;

5) террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук авыл жирлекләргә чикләрендә террорчылык һәм экстремизм нәтижеләрен минимальләштерү һәм (яки) бетерүдә катнашу;

6) милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, авыл жирлекләргә территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниәтен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптацияләнүенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлтелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыру

7) авыл жирлекләргә чикләрендә гадәттән тыш хәлләр нәтижеләрен кисәтүдә һәм бетерүдә катнашу;

- 8) халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру, китапханә фондларын туплау һәм саклауны тәмин итү;
- 9) авыл жирлекләре милкендә булган мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклау, куллану һәм популярлаштыру, авыл жирлекләре территориясендә урнашкан жирле (муниципаль) эһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклау;
- 10) жирле традицион халык сәнгать ижатын үстерү өчен шартлар тудыру, авыл жирлекләрендә халык һөнәрчелеген саклауда, торгызуда һәм үстерүдә катнашу;
- 11) авыл жирлекләрендә яшәүчеләрнең күпләп ял итүе өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны, шул исәптән гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буйларына ирекле үтеп керүне тәмин итүне оештыру;
- 12) авыл жирлекләренең генераль планнарын, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, авыл жирлекләренең генераль планнары нигезендә эзерләнган территорияне планлаштыру документларын раслау, төзелешкә рөхсәтләр бирү (Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш), авыл жирлегендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзегәндә, үзгәртеп корганда объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр буенча жир кишәрлекләрен муниципаль ихтыяжлар өчен сатып алу, авыл жирлекләре чикләрендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру, Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда гамәлгә ашыру, биналарны, корылмаларны карау һәм хда ачыкланган жирләрне бетерү турында рекомендацияләр бирү.;
- 13) территорияль оборона һәм гражданның оборонасы, халыкны һәм авыл жирлекләре территорияләрен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча чаралар оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 14) авыл жирлекләре территориясендә авария-коткару хезмәтләре һәм (яки) авария-коткару формироваиеләре эшчәнлеген булдыру, карап тоту һәм оештыру;
- 15) су объектларында кешеләрнең иминлеген тәмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау чараларын гамәлгә ашыру; 16) авыл жирлекләре территориясендә дәвалау-сәламәтләндрү урыннарын һәм жирле эһәмияттәге курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тәмин итү, шулай ук жирле эһәмияттәге аерым саклана торган табигый территорияләрен куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;
- 17) Россия Федерациясенең су законнарында билгеләнган чикләрдә су объектлары милекчесе вәкаләтләрен гамәлгә ашыру, халыкка аларны куллануның чикләнүләре турында мәгълүмат бирү;
- 18) муниципаль урман контролен тормышка ашыру;
- 19) жирлекнең хезмәт күрсәтелә торган административ участогында эшләү өчен полициянең участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәркә бина бирү;
- 20) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полициянең участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәркә һәм аның гаилә әгъзаларына әлеге вазыйфа буенча вазыйфаларны башкару чорына торак урыны бирү;
- 21) «коммерцияле булмаган оешмалар турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның 31.1 һәм 31.3 статьяларында билгеләнган вәкаләтләр чикләрендә социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтү;
- 22) авыл жирлеге ихтыяжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәмин итү, «федераль милектәге су объектларында төзелгән ясалма жир кишәрлекләре турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кергү хакында» 2011 елның 19 июлендәге 246-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә ясалма жир кишәрлеге булдыру турында шартнамә төзү хокукына ачык аукцион үткөрү;
- 23) авыл жирлекләре чикләрендә коррупциягә каршы көрәш чараларын гамәлгә ашыру;
- 24) «күчмәсез мөлкәтнең дәүләт кадастры турында» 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Комплекслы кадастр эшләрен башкаруда катнашу.

Статья 9 Районның жирле үзидарэ органнарына аерым дэүлэт вэкалэтлэрен бирү Районның жирле үзидарэ органнарына аерым дэүлэт вэкалэтлэре бирү федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла. Районның жирле үзидарэ органнары тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә әлеге максатларга бүлеп бирелгән матди ресурслар һәм финанс чаралары чикләрендә бирелгән дэүлэт вэкалэтлэрен гамәлгә ашыру өчен жаваплы.

Бирелгән вэкалэтлэрне тормышка ашыру дэүлэткә контроль астында. Районның жирле үзидарэ органнары тарафыннан аерым дэүлэт вэкалэтлэрен гамәлгә ашыруны контрольдә тоту шартлары һәм тәртибе федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тиешенчә билгеләнә. Район Советы үз вэкалэтлэре чикләрендә районның жирле үзидарэ органнары карамагындагы Матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалану очракларын һәм тәртибен билгеләргә хокуклы.

Статья 10. Районның муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

Районның муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы федераль законнар һәм жирле үзидарэ турында Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 11. Район жирле үзидарэ органнарының дэүлэт хакимияте органнары белән мөнәсәбәтлэре

1. районның социаль-икътисадый үсешенә юнәлдерелгән дэүлэт программаларын тормышка ашыруда район жирле үзидарэ органнарының катнашуы;

2) районның жирле үзидарэ органнары һәм дэүлэт хакимияте органнары арасында килешүләр (килешүләр) төзү;

3) даими яки вакытлыча Координация, консультатив, киңәшмә һәм башка эш органнары булдыру;

4) Татарстан Республикасы Дэүлэт Советында район Советының закон чыгару инициативасы;

5) законнарда билгеләнгән хезмәттәшлекнең башка формалары.

Статья 12. Муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу

Муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләплэрне, муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләплэрне, муниципаль хезмәткәр статусын, муниципаль хезмәт узу шартларын һәм тәртибен кертеп, муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, «Муниципаль хезмәт турында» 2013 елның 25 июнендәге 50-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы кодексы, район Советы тарафыннан расланган Муниципаль хезмәт турындагы Нигезләмә һәм муниципаль районның хокукый актлары.

Глава II. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ТУРЫДАН ТУРЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ҺӘМ ХАЛЫКНЫҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА КАТНАШУ ФОРМАЛАРЫ

Статья 13. Жирле үзидарәне тормышка ашыруда халыкның турыдан туры катнашуы

Гражданныр турыдан туры жирле үзидарәне гамәлгә ашыралар һәм жирле үзидарәне түбәндәге формаларда гамәлгә ашыруда катнашалар:

1) жирле референдум;

2) район чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;

3) гражданнырның хокук чыгару инициативасы;

4) жәмәгать тыңлаулары;

5) гражданныр жыелышы;

6) гражданныр конференциясе (делегатлар жыелышы);

7) гражданнырны сораштыру;

8) жирле үзидарә органнарына гражданныр мөрәжәгатьләре;

9) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формалар.

Статья 14. Жирле референдум

1. Жирле референдум турыдан-туры район халкы тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле әһәмияткә ия мәсьәләләргә хәл итү максатыннан үткәрелә.
 2. Жирле референдум районның бөтен территориясендә «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән «жирле референдум турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләргә исәпкә алып билгеләнгән тәртиптә үткәрелә Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары " дигән темага семинар узды.
 3. Жирле референдумда яшәү урыны район чикләрендә урнашкан Россия Федерациясе гражданны катнашырга хокуклы. Россия Федерациясенң халыкара шартнамәләргә нигезендә һәм законда билгеләнгән тәртиптә район территориясендә даими яшәүче чит ил гражданны жирле референдумда Россия Федерациясе гражданны белән бер үк шартларда катнашалар.
 4. Жирле референдумны билгеләү турындагы карар инициатива буенча район Советы тарафыннан кабул ителә:
 - 1) жирле референдумда катнашырга хокуклы гражданны;
 - 2) уставлары сайлауларда һәм (яки) референдумнарда катнашуны күздә тоткан һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән башка иҗтимагый берләшмә;
 - 3) бергәләп күрсәтелгән район Советы һәм район Башкарма комитеты житәкчесе.
 5. Гражданны, сайлау берләшмәләргә, башка иҗтимагый берләшмәләргә инициативалары буенча жирле референдумны билгеләү шарты булып әлегә инициативаны хуплап имзалар жыю тора, аларның саны район территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының биш процентын тәшкил итәргә тиеш, әмма 25 имза була алмый.
 6. Район Советы һәм район Башкарма комитеты житәкчесе белән берлектә тәкъдим ителгән референдумны үткәрү инициативасы район Советы карары һәм район Башкарма комитеты житәкчесе карары белән рәсмиләштерелә. Күрсәтелгән инициативаны тәкъдим итү тәртибе район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.
 7. Район Советы жирле референдумны район советына документлар кәргән көннән алып 30 көн эчендә билгели, шулар нигезендә жирле референдум билгеләнә.
 8. Референдумда тавыш бирү көне билгеләнгән сайлауларда дәүләт хакимияте органнарына яки жирле үзидарә органнарына тавыш бирү көне белән яисә билгеләнгән башка референдумда тавыш бирү көненә кадәр 25 көннән дә соңга калмыйча, район Советы карары белән соңрак (әмма 90 көннән дә артмаска тиеш) күчәргә мөмкин.
 9. Референдумны билгеләү, шулай ук референдумда тавыш бирү көнен күчәргә турындагы карар әлегә статьяның 8 пункты нигезендә массакуләм мәгълүмат чараларында кабул ителгән көннән биш көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.
 10. Тавыш бирү нәтижәләргә һәм жирле референдумда кабул ителгән карар рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.
 11. Жирле референдумда кабул ителгән карар район территориясендә мәҗбүри үтәргә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфай затлары яки районның жирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаж түгел.
 12. Районның жирле үзидарә органнары жирле референдумда кабул ителгән карарның алар арасында вәкаләтләргә бүлешү нигезендә, әлегә устав белән билгеләнгән карарның үтәлешен тәэмин итә.
 13. Жирле референдумны үткәрү турындагы карар, шулай ук жирле референдумда кабул ителгән карар гражданны, жирле үзидарә органнары, прокурор, федераль закон нигезендә дәүләт хакимияте органнары тарафыннан вәкаләтле прокурор тарафыннан суд тәртибендә шикаять биреләргә мөмкин.
- Статья 15.** Район чикләргә үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләргә буенча тавыш бирү

1. Чикләрне үзгәртү, районны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү халыкның ризалыгын әлеге чикләрне үзгәртүгә, районны үзгәртүгә алу максатларында үткәрелә.
2. Районның чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү районның бөтен территориясендә яисә аның территориясендә бер өлешендә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда уздырыла.
3. Район чикләрен үзгәртү, районны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү район Советы тарафыннан билгеләнә һәм «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән, 2003 елның 6 октябрендәге Федераль законда каралган үзгәртүләргә ирешкән алып, билгеләнгән тәртиптә үткәрелә 131-ФЗ «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында».
4. Район чикләрен үзгәртү, районны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү, әгәр анда сайлау хокукы булган район халкының яртысынан артыгы катнашса, башкарылган дип санала. Халыкның район чикләрен үзгәртүгә ризалыгы, районны үзгәртеп кору алынган дип санала, әгәр күрсәтелгән үзгәреш өчен тавыш бирүдә катнашучыларның яртысынан артыгы тавыш биргән булса
5. Район чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтижеләре һәм кабул ителгән карарлар рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

Статья 16. Гражданның хокукый инициативасы

1. Район халкы әлеге Устав һәм район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә хокук чыгару инициативасы белән чыгыш ясарга хокуклы.
2. Сайлау хокукына ия булган бер төркем гражданны сайлау хокукына ия булып, районда яшәүчеләрнең 3 проценттан артмаган санда хокук чыгару инициативасы белән чыгыш ясай ала. Гражданның инициатив төркеменең минималь саны район Советы тарафыннан расланган гражданның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибе турындагы Нигезләмә белән билгеләнә.
3. Хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыру максатында район халкы хокуклы:
 - яшәү урыны (эш) буенча гражданны жыелышларын һәм хокук чыгару инициативасы буенча фикер алышу һәм тәкъдим итү буенча башка коллектив чаралар оештырырга һәм үткәргә;
 - хокук чыгару инициативасын тәкъдим итүгә кул кую буенча инициатив төркемнәр төзәргә;
 - район халкының имзаларын җыярга һәм хокуклар чыгару инициативасын законнарга каршы килми торган юллар белән тәкъдим итүгә ярдәм итү өчен агитация алып барырга.
4. Районның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары район халкына хокук чыгару инициативасын тормышка ашыруда ярдәм итәргә тиеш.
5. Гражданның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проекты район Советы тарафыннан аның ачык утырышында, район башлыгы яисә район Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан әлеге устав белән билгеләнгән компетенцияләре нигезендә, аны керткән көннән өч ай эчендә мәҗбүри каралырга тиеш.

6. Гражданның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проектына карау процедурасы район Советы Регламенты, район башлыгы, район Башкарма комитеты норматив хокукый акты белән тиешенчә билгеләнә.

Статья 17 Иҗтимагый тыңлаулар, жәмәгать фикер алышулары

1. Район халкы, район Советы, район башлыгы катнашында жирле әһәмияткә ия мәсьәләләре буенча муниципаль норматив хокукый актлар проекты турында фикер алышу өчен ачык тыңлаулар үткәреләргә мөмкин.

2. Халык тыңлаулары халык, район Советы яки Район Башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Халык яки район Советы инициативасы белән үткәрелә торган гавами тыңлаулар район Советы тарафыннан, ә район Башлыгы инициативасы буенча район башлыгы тарафыннан билгеләнә.

3. Халык тыңлауларына чыгарга кирәк:

1) район Уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, әлеге уставны әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яисә Россия Федерациясе субъекты законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очраклардан тыш;

2) район бюджеты проекты һәм аның үтәләше турында хисап;

2.1 районның социаль-иқтисады үсеше стратегиясе проекты;

3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору өчен тавыш бирү юлы белән белдерелгән муниципаль берәмлек халкының ризалыгын алу яисә гражданныр жыеннарында алу таләп ителә торган очраклардан тыш, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турында мәсьәләләр.

4. Гавами тыңлаулар үткәрү турындагы карар, әгәр законда башкача каралмаган булса, тиешле орган яки районның вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль норматив хокукый акт проектына карау көненә 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

5. Жәмәгать тыңлаулары уздыру вакытын һәм урынын күрсәтеп, жәмәгать тыңлауларына чыгарыла торган тиешле муниципаль норматив хокукый акт проекты, гамәлдәге законнарда башкасы каралмаган булса, халык алдында тыңлаулар үткәргән көнгә 7 көннән дә соңга калмыйча, бастырып чыгарылырга (игълан ителергә) тиеш.

6. Гавами тыңлаулар уздыру турындагы карар басылып чыккан көннән алып, район халкы район башлыгына халык тыңлауларына чыгарыла торган язма тәкъдимнәр һәм кисәтүләр, шул исәптән муниципаль норматив хокукый актны халык алдында тыңлауларына чыгарыла торган проектка төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр жибәрергә хокуклы. Район башлыгы тәкъдимнәрне гомумиләштерүне оештыра

7. Гавами тыңлаулар, әгәр гамәлдәге законнарда башкасы каралмаган булса, муниципаль норматив хокукый акт проектына карау көненә 7 көннән дә соңга калмыйча үткәрелә. Гавами тыңлаулар белгечләр, экспертлар, кызыксынган затлар чакыруы белән үткәрелә.

8. Гавами тыңлаулар уздыру йомгаклары буенча жирле үзидарә органнары һәм районның вазыйфаи затлары тарафыннан муниципаль норматив хокукый акт проектына кабул итү компетенциясенә кертелгән тәкъдимнәр мәжбүри каралырга тиеш.

9. Гавами тыңлауларның нәтижеләре, кабул ителгән карарларны нигезләүне дә керттеп, массакуләм мәгълүмат чараларында басылып чыгарылырга (чыгарылырга) яки Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халык алдында игълан ителергә тиеш <http://aksubayevotatarstan.ru> Аксубай муниципаль районы авыл жирлекләрендә урнаштырылган мәгълүмат стендларында Аксубай муниципаль районы китапханә системасы учреждениеләрендә ачык тыңлаулар үткәргәннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча урнаштыру юлы белән.

12. Әлеге статьяның 12 өлешендә күрсәтелгән проектлар һәм мәсьәләләр буенча ачык тыңлауларны оештыру һәм үткәрү тәртибе район Советы тарафыннан расланган гавами тыңлаулар турындагы Нигезләмә белән билгеләнә;

11. Әлеге статьяда күрсәтелгән сроклар гамәлдәге законнарда гавами тыңлаулар өчен каралган башка сроклар билгеләнмәгән очракта кулланыла.

12. Генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияләрне планлаштыру проектлары, территорияләрне межанлау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлегеннән яки капитал төзелеш

объектыннан шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары, объектлар төзелешенә, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары буенча капитал төзелеш, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан расланган жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре булмаганда мондый куллануның бер төренә рөхсәт ителгән бер төрен үзгәртү мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яки ачык тыңлаулар үткәрелә, аларны оештыру һәм үткәру тәртибе муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) район Советы тарафыннан билгеләнә

Статья 18. Гражданнар жыелышы

1. Жирле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча фикер алышу, халыкка жирле үзидарә органнары һәм район жирле үзидарәләре вазыйфай затлары эшчәнлегенә турында мәгълүмат бирү өчен район территориясендә гражданнар жыелышлары үткәрелергә мөмкин.

2. Гражданнар жыелышы халык, район Советы, район Башлыгы инициативасы белән, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә уставында каралган очракларда үткәрелә.

3. Район Советы инициативасы буенча яки район башлыгы тарафыннан үткәрелә торган гражданнар жыелышы тиешенчә район Советы яки район башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар жыелышы район Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә органнарының язма тәкъдиме буенча, тиешле территориядә яшәүчеләрнең һәм жыелышта катнашу хокукына ия булган гражданнар төркеменә 10 проценттан да ким булмаган гражданнар төркеме тарафыннан билгеләнә. Гражданнар жыелышын уздыру турындагы тәкъдимдә аның каравына, жыелышны уздыру вакытына һәм урынына чыгарыла торган сораулар исемлегенә булырга тиеш. Тәкъдим вәкаләтле затлар тарафыннан имзаланырга тиеш, ә жыелышны уздыру инициативасы белән гражданнар төркеме мөрәжәгать итсә – бу гражданнар, аларның һәрберсенең фамилиясен, исемн, әтисенең исемн, туган көнен, яшәу урынын күрсәтеп мөрәжәгать ителәр.

Район Советы үзенең якындагы утырышында гражданнар жыелышын уздыру турындагы тәкъдимне карый.

Район Советы гражданнар жыелышын үткәрүдән баш тартырга хокуклы түгел.

5. Гражданнар жыелышын уздыру вакыты һәм урыны һәм фикер алышуга кертелә торган мәсьәләләр турында тиешле территориядә яшәүчеләр жыелышны уздыру көненә кадәр жиде көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителәр, моның өчен массакүләм мәгълүмат чараларыннан, почта хәбәрләреннән, һәр фатирда йөрәп чыгулардан, игъланнардан һәм башка чаралардан файдаланалар. Гражданнар жыелышын эзерләү һәм уздыруны район Башкарма комитеты тәэмин итә.

6. Жыелышлар эшендә әлегә территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия гражданнар катнашырга хокуклы. Жыелышта катнашырга хокуклы гражданнарның гомуми саны Муниципаль сайлаулар уздырганда кулланыла торган Россия Федерациясе чикләрендә тору урыны һәм яшәу урыны буенча Россия Федерациясе гражданнарын теркәү исәбе белешмәләре нигезендә билгеләнә.

Жыелышта жыелышта катнашырга хокуклы гражданнарның кимендә өчтән бере катнашса, гражданнар жыелышы хокуклы дип санала. Жыелыш карарлары күпчелек тавыш белән кабул ителә

7. Гражданнар жыелышы жирле үзидарә органнарына һәм районның жирле үзидарә вазыйфай затларына мөрәжәгатьләр кабул итәргә, шулай ук гражданнар жыелышын жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайларга мөмкин.

8. Гражданнар жыелышы тарафыннан кабул ителгән мөрәжәгатьләр жирле үзидарә органнары һәм районның жирле үзидарә вазыйфай затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш.

9. Гражданнар жылышын билгеләү һәм уздыру тәртибе, шулай ук гражданнар жылышының вәкаләтләре Федераль закон, әлеге Устав һәм район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

10. Гражданнар жылышы нәтижәләре рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

Статья 19Гражданнар конференциясе (делегатлар жылышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар жылышы) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм районда яшәүчеләрнең фикерләрен ачыклау кирәк булган очракта үткәрелә. Район территориясендә яшәүчеләр арасынан гражданнар (делегатлар жылышы) конференциясе гражданнар жылышын чакыру авыр булган очракларда үткәрелә.

2. Гражданнарны (делегатлар жылышларын) билгеләү һәм үткәрү, делегатлар сайлау тәртибе әлеге Устав һәм (яки) район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

3. Гражданнар конференциясе (делегатлар жылышы) гражданнар жылышы вәкаләтләрен башкара.

4. Гражданнар конференциясе (делегатлар жылышы) халык, район Советы, район Башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Район советы яки Район Башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе тиешенчә район Советы яки район башлыгы тарафыннан билгеләнә. Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жылышы) район Советы тарафыннан билгеләнә.

5. Гражданнар конференциясе (делегатлар жылышы), әгәр анда сайланган делегатларның яртысыннан артыгы катнашса, хокуклы дип санала. Гражданнар конференциясе (делегатлар жылышы) карарлары конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда гражданнар жылышларында сайланган делегатларның өчтән икесеннән дә ким булмаган катнашса, уналты яше тулган территориядә яшәүчеләрнең өчтән береннән ким булмаган өлешен тәшкит итүче хокуклы дип санала.

6. Гражданнар конференциясе нәтижәләре (делегатлар жылышы) рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

Статья 20. Гражданнарны сораштыру

1. Гражданнар арасында сораштыру жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, шулай ук дөүләт хакимияте органнары тарафыннан карарлар кабул иткәндә халыкның фикерен ачыклау һәм аны исәпкә алу өчен районның бөтен территориясендә яки өлешендә үткәрелә. Сораштыру нәтижәләре рекомендация.

2. Гражданнарны сораштыруда сайлау хокукына ия район халкы катнашырга хокуклы.

3. Гражданнар арасында сораштыру инициатива буенча үткәрелә:

1) район Советы яки район башлыгы-жирле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары - республика һәм төбәкара әһәмияттәге объектлар өчен район жирләренә максатчан билгеләнешен үзгәртү турында Карар кабул иткәндә гражданнар фикерен исәпкә алу өчен.

4. Гражданнар арасында сораштыру үткәрү һәм билгеләү тәртибе «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 28.07.2004 ел, № 45-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы нигезендә район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

5. Гражданнарны сораштыруны билгеләү турындагы карар район Советы тарафыннан кабул ителә. Район Советының гражданнардан сораштыру билгеләү турындагы карарында билгеләнә:

1) сораштыру үткәрү вакыты һәм вакыты;

2) Сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) сорау (сораулар) формулировкасы;

3) сораштыру үткәрү методикасы;

4) сораштыру таблицасының формасы;

5) сораштыруда катнашучы район халкының минималь саны.

6) Район халкы гражданнар арасында сораштыру үткәрелгәнче 10 көннән дә ким булмаска тиеш.
7. Гражданнар арасында сораштыруны эзерләү һәм үткәрү белән бәйле чараларны финанслау тормышка ашырыла:

1) Район бюджеты акчалары хисабына - районның жирле үзидарә органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә;

2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына - Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә.

8. Сораштыру нәтижеләре аны үткәргәннән соң бер ай эчендә бастырылырга тиеш. Сораштыру нәтижеләре белән районның һәр кешесе таныша ала. Сораштыру нәтижеләре районның жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул ителгәндә исәпкә алынырга тиеш.

Статья 21. Обращения граждан в органы местного самоуправления

Гражданнар районның жирле үзидарә органнарына шәхси һәм коллектив мөрәжәгатьләргә хокуклы.

2. Гражданнар мөрәжәгатьләре «Россия Федерациясе гражданнары мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында гражданнар мөрәжәгатьләре турында» 2003 елның 12 маендагы 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда каралырга тиеш.

3. Гражданнарның мөрәжәгатьләрен карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен жирле үзидарә вазыйфаи затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә җавап тоталар.

Статья 22. Район халкы тарафыннан жирле үзидарәне тормышка ашыруның һәм аны тормышка ашыруда катнашунуның башка формалары

1. Әлеге устав белән беррәттән, федераль закон нигезендә жирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы формалары нигезендә гражданнар жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формаларда катнашырга хокуклы.

2. Район халкының жирле үзидарәне турыдан-туры тормышка ашыруы һәм халыкның жирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашуы законлылык, иреклелек принципларына нигезләнә. Жирле үзидарә органнары һәм районның жирле үзидарә вазыйфаи затлары халыкка турыдан-туры район халкы тарафыннан жирле үзидарәне тормышка ашыруда һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуында булышлык итәргә тиеш.

Глава III. РАЙОН СОВЕТЫ

Статья 23. Район Советы - районның жирле үзидарә органы

1. Район Советы район жирле үзидарәсенә даими эшләп килүче сайланулы коллегиаль вәкилләкә органы булып тора.

2. Район Советының рәсми исеме « "Татарстан Республикасы Аксубай район Советы" (алга таба - район Советы).

3. Район Советының вәкаләтләре вакыты-5 ел.

4. Район Советы район халкына хисап тотты һәм контроль астында тотылды.

5. Район Советының мөһере, район гербы сурәтләнгән бланклары һәм үз исеме бар.

6. Район Советы эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары район бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

7. Район Советы юридик зат хокукларына ия.

Статья 24. Район Советы составы

1. Район Советы 42 депутаттан тора.

2. Район Советы аның составына район Советының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесен сайлаганда хокукый хокуклы булып тора.

Статья 25. Район Советы депутатларын сайлау тәртибе

1. Район советы составына район составына керүче жирлек башлыклары һәм күрсәтелгән жирлекләрнең вәкиллеке органнары депутатлары, жирлекләрнең вәкиллеке органнары тарафыннан халык санына бәйсез рәвештә һәр жирлектән вәкиллеке нормасы нигезендә сайланган.

2. Жирлекнең вәкиллеке органы депутатлары арасыннан сайланучы район Советы депутаты тиешле яңа чакырылыш жирлегенең вәкаләтле органының хокукый составында беренче утырыштан соң бер айдан да соңга калмыйча, шул исәптән алдагы чакырылышның әлеге органы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта да сайланырга тиеш.

3. Район Советы депутатын жирлекнең вәкиллеке органы депутатлары арасыннан сайлау яшерен тавыш бирү белән башкарыла һәм әлеге орган карары белән рәсмиләштерелә.

4. Жирлекнең вәкиллеке органы карары жирлек башлыгын сайлау һәм жирлекнең вәкиллеке органына депутат Совет депутаты итеп сайлау турында

Статья 26. Район Советы депутаты статусы

1. Район Советы депутаты вәкаләтләре аны жирлек башлыгы яки район Советы депутаты итеп сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш район Советы эше башланганнан бирле туктатыла.

2. Район Советы депутаты, әлеге устав белән билгеләнгән очрактан тыш, депутатлык эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәү белән бергә эшли.

3. Район Советы депутаты «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләренә һәм тыюларны үтәргә тиеш.

4. Район Советы депутатына үз вәкаләтләрен законнар, әлеге Устав, район Советы карарлары нигезендә тоткарлыксыз башкару өчен шартлар тәэмин ителә

5. Район Советы депутаты депутатның түбәндәге йөкләмәләрен үз эченә алырга тиеш булган район Советы тарафыннан расланган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә тиеш:

1) депутат статусын жирле үзидарә органнарының, оешмаларның, вазыйфай затларның, муниципаль хезмәткәрләрнең һәм гражданның үзләренә яки якин туганнарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә эшчәнлегенә йогынты ясау өчен кулланмаса;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырга, шулай ук аның абруена яки район Советы абруена зыян китерә алган конфликтлы ситуацияләрдән качарга;

3) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы астында – шәхси кызыксыну депутат вазифаларының объектив үтәлешенә йогынты ясыя яки тәэсир итә ала торган ситуация-бу хакта район советына хәбәр итү һәм әлеге мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яки жайга салуга юнәлдерелгән карарын үтәү;

4) район Советында билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегенә белән бәйле булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә кертелгән белешмәләренә яшерен характердагы белешмәләргә таратмаса һәм кулланмаса, аңа депутат вазыйфаларын башкару белән бәйле рәвештә билгеле булган мәгълүматларга;

6) физик һәм юридик затлардан депутат йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә (бүләкләр, акчалата бүләкләр, ссудалар, хезмәтләр күрсәтү, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнарын түләү һәм башка бүләкләр) алмаскаб.

Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы район Советы депутаты хокуклы түгел:

1) эшқуарлык эшчәнлегенә белән шәхсэн яисә ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә, коммерцияле оешма белән идарә итүдә яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга (Россия Федерациясе субъектының муниципаль берәмлекләр советы идарәсендә, башка муниципаль берәмлекләр берләшмәләрендә, сәяси партиядә катнашудан тыш, съездда (конференциядә) яки башка ижтимагый оешманың, торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативларының, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар хокукларын яклау кооперативлар, күчәмсез милек милекчеләре ширкәтләре), Россия Федерациясе Президенты

яисә Россия Федерациясе Хөкүмәте акты нигезендә оешманың коллегиаль органы эшчәнлегендә түләүсез катнашудан тыш;

оешманың идарә һәм ревизия комиссиясе органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү, гамәлгә куючы

2) укутчучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчасы хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

3) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яки Күзәтчеклек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының башка органнары һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган структур бүлекчәләре составына керергә.

4) 4) Депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты, муниципаль вазыйфаны биләүче бүтән зат "коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрәндәгә 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә тиеш.. "Коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрәндәгә 273-ФЗ номерлы федераль закон, 2012 елның 3 декабрәндәгә 230 номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, бурычларны үтәмәү очракларында депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты, муниципаль вазыйфаны биләүче бүтән зат вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла "дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен контрольдә тоту турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы "аерым категория затларның счетларын (кертәмнәрен) ачуны һәм булдыруны тыю, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында акчаларны һәм кыйммәтләренә саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) файдалануны тыю турында" Федераль закон.

7. Район Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) Үз теләген белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән;

4) суд тарафыннан билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;

5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил дәүләтенең гражданлыгын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга, чит ил гражданлыгын сатып алырга йә аларга яшәү өчен төр яисә Россия Федерациясе гражданы Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокуклы, аның нигезендә Россия Федерациясе гражданы чит ил гражданлыгы булган Дәүләт жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы;

8) сайлаучыларны карау;

9) район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә жирлек башлыгы яки жирлекнең тиешле вәкилләкле органы депутаты буларак аның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аның альтернатив гражданлык хезмәтенә юллама;

11) федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

8. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутатның вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләр үтәлмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла.

9. Район Советы депутаты вәкәләтләре вақытыннан алда туктатылган очракта, тиешле жирлекнең вәкиллеке органы депутатлары исәбеннән әлеге орган бер ай дәвамында район советы составына башка депутат сайларга тиеш.

Статья 27. Район Советы депутатының район халқы белән үзара мөнәсәбәте

1. Район Советы депутаты район халқы, шулай ук район территориясендә урнашкан предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Район Советы депутаты авыл жирлегендә яшәүчеләр алдында хисап тотә, аның вәкиле үз эшләре турында аларга вақыт-вақыт район Советының эше турында хәбәр итә, шулай ук халыкны кабул итә.

3. Район Советы депутаты район халқының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шул исәптән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятләрне карарга, алардагы мәсьәләләрне дәрәс һәм вақытында хәл итүгә ярдәм итәргә тиеш.

Статья 28. Яңа сайланган район Советы эшен оештыру

Яңа чакырылыш район Советы беренче утырышка 30 көннән дә соңга калмыйча, район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесен сайлап алганнан соң жыела. Сайлаулардан соң беренче утырышны район башлығы чакыра һәм әзерли, ә ул булмаганда – район башлығы урынбасары.

2. Район Советы утырышыннан соң беренче тапкыр район башлығы сайланганчы район Советының өлкән депутаты ача һәм алып бара.

Статья 29. Район Советы Компетенциясе

Район Советы компетенциясендә:

- 1) район Уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту, муниципаль хокукый актлар чыгару;
- 2) Аксубай муниципаль районының рәсми символларын билгеләү;
- 3) бюджет проектын карау, район бюджетын раслау һәм аның үтәләше турында хисап, аның үтәләшен тикшереп торуну гамәлгә ашыру;
- 4) салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару, аларны түләү буенча ташламалар бирү;
- 5) районның социаль - икътисади үсеш стратегиясен раслау
- 6) Жирле үзидарәнә сайланулы вазыйфай затларына, жирле үзидарәнә сайланулы органнары әгъзаларына, муниципаль берәмлекләренә вәкиллеке органнары депутатларына, муниципаль хезмәткәрләргә һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри белем һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыру;
- 7) энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны раслау;
- 8) районның чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору турында инициатива тәкъдим итү;
- 9) жирле референдумны билгеләү;
- 10) район башлығын сайлау;
- 11) Район Башлығы урынбасарын сайлау;
- 12) Район Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс үткәру тәртибен билгеләү, Конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү;
- 13) Район Башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренә чик санын билгеләү;
- 14) Район Башкарма комитеты житәкчесен билгеләү, аның отставкасын кабул итү;
- 15) Контроль-хисап палатасы, финанс-бюджет палатасы турындагы нигезләмә һәм милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы турындагы нигезләмәне раслау;
- 16) Район сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләү;
- 17) районның чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне билгеләү;

18) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;

19) районның муниципаль милегендә булган мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен, шул исәптән аны хосусыйлаштыру тәртибен һәм шартларын федераль законнар нигезендә билгеләү; муниципаль милек төрләренең исемлеген билгеләү, аны читләштерү район Советы Килештерү яисә раслаганнан соң гамәлгә ашырыла;

20) муниципаль предприятиеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында карарлар кабул итү тәртибен, шулай ук муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләргә тарифларны билгеләү тәртибен һәм федераль законнарда башкача каралмаган булса, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан башкарыла торган эшләрне билгеләү тәртибен билгеләү;

21) районның муниципаль хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;

22) районның жирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәмин итү тәртибен билгеләү;

23) жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан үтәлешен тикшереп тору

24) Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы нигезендә районның территориаль планлаштыру документларын, башка шәһәр төзелеше документларын раслау;

25) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен жирле финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыру һәм куллану тәртибен билгеләү;

26) жирлекләрнең бюджет тәмин ителеше дәрәжәсен тигезләү өчен район бюджетыннан кирәкле акча бүлеп бирүнең шартларын һәм тәртибен билгеләү;

27) массакүләм мәгълүмат чараларын гамәлгә кую;

28) Район Уставына һәм район Советы карарларына аңлатма бирү;

29) Район Советы Регламентын һәм башка карарлар кабул итү по вопросам организации своей деятельности;

30) Район Советы Аппараты турында нигезләмәне раслау;

1) район башлыгын отставкага жиберү турында Карар кабул итү;

32) билгеләнгән тәртиптә район Контроль-хисап палатасы рәисен һәм әгъзаларын (аудиторларын) билгеләү; 33) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль районнарның вәкиллеке органнары карамагына кертелгән бүтән вәкаләтләр, шулай ук әлеге устав белән район Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

2. Район Советы район башлыгының, район Башкарма комитеты житәкчесенең еллык хисапларын, аларның эшчәнлеге, Башкарма комитет һәм район башлыгы карамагындагы башка жирле үзидарә органнарының эшчәнлеге, шул исәптән район Советы тарафыннан куелган мәсьәләләрне хәл итү турындагы хисапларын тыңлый.

Статья 30. Район Советының эш тәртибе

1. Район Советының эш тәртибе әлеге Устав һәм район Советы Регламенты белән билгеләнә.

2. Район Советы эшенең төп формасы-аның утырышлары, аларда район Советы компетенциясенә караган мәсьәләләр хәл ителә.

3. Район Советы утырышы, анда район Советының сайланган депутатлары санының 50 проценттан да ким булмаган өлеше катнашса, хокуклы.

4. Район Советының чираттагы утырышлары кирәк булганда уздырыла, әмма ким дигәндә өч айга бер тапкыр. Чираттан тыш утырышлар район башлыгы яки депутатлар төркеме тәкъдиме белән район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере чакырыла.

5. Совет утырышлары район башлыгы тарафыннан чакырыла. Район Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш утырыш уздырылганчы бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителәр.

6. Район Советының һәр утырышында беркетмә алып барыла. Беркетмәгә утырышны үткәрү көне, урыны һәм вакыты турында мәгълүмат кертелә, барлык карала торган мәсьәләләр санап

чыгарыла һәм тавыш бирү нәтижәләрен күрсәтеп кабул ителгән карарлар теркәлә. Беркетмәне имзалаганнан соң район башлыгы белән районның һәр кешесе таныша ала.

7. Район Советы утырышында һәр депутатның бер тавышы бар. Район Советы депутаты тавыш бирү хокукын шәхсән гамәлгә ашыра. Район Советы утырышында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрөн куллану очраklары элекке Устав, район Советы Регламенты белән билгеләнә.

Статья 31 Район Советы эшчәнлеген оештыру

1. Район Советы эшчәнлеген район башлыгы оештыра.

2. Район Советы Регламенты нигезендә район Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләргә алдан карау һәм эзерләү өчен депутатлар арасынан, район башлыгы һәм аның урынбасарларынан тыш, район Советы эшчәнлегенә төп юнәлешләргә буенча даими комиссияләр төзәлә, шулай ук вакытлы комиссияләр барлыкка килергә мөмкин. Район Советы даими комиссияләр рәисләргә, район башлыгы һәм аның урынбасарлары арасынан утырышлар арасында депутатлар эшен оештыру өчен Президиум төзи.

3. Район Советы карамагына кертелгән мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышу өчен, район Советы каршында депутатлар, район Башкарма комитеты, жәмәгать берләшмәләргә, оешмалар һәм предприятиеләр вәкилләргә, белгечләр, экспертлар һәм район халкы составында эшче, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәргә төзәлә ала.

4. Район Советы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башкача тәэмин итүне район Советы аппараты башкара.

Статья 32 Район Советы контроль функцияләрен башкару

1. Район Советы район территориясендә элекке Устав нигезләмәләренә район Советы кабул иткән норматив актларның үтәлешен, район бюджеты үтәлешен, бюджеттан тыш фондлар акчаларын, районны үстерү программаларын, район Башкарма комитеты һәм аның житәкчесе эшчәнлеген контрольдә тотта.

2. Район жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфалар затлары тарафыннан законнарны, элекке Уставны һәм башка муниципаль норматив хокукый актларны бозу фактлары ачыкланган очракта, район башлыгы депутатлар арасынан элекке фактларны тикшерү өчен вакытлыча контроль комиссияләр төзәргә мөмкин.

3. Законнар нигезендә район Советы карары нигезендә район башлыклары район бюджеты акчаларын максатчан файдалануны, муниципаль мөлкәтне нәтижәле файдалануны, шулай ук район Башкарма комитетының финанс-хужалык эшчәнлегенә башка мәсьәләләргә тикшерә алалар. Тикшерүләр (ревизияләр) үткәргә билгеләнгән тәртиптә бәйсез аудиторлар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләргә жәлеп ителергә мөмкин.

4. Район башкарма комитеты, аның житәкчесе, предприятие, учреждение, оешма, вазыйфалар затлар, әгәр законда башкача билгеләнмәгән булса, район Советы, аның контроль комиссияләргә, район Советы депутаты мәрәжәгәте буенча район Советы карамагына караган мәсьәләләр буенча сорала торган мәгълүмат бирергә, ә законнарны, муниципаль норматив хокукый актларны бозган очракта, хокук бозуларны бетерү һәм гаепле затларны жаваплылыкка тарту өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

5. Контроль функцияләргә башкарып, район Советы район Башкарма комитетының финанс-хужалык һәм башкарма-боеру эшчәнлегенә тыкшынырга хокуклы түгел.

Статья 33. Район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Район Советы вәкаләтләргә вакытыннан алда туктатылырга мөмкин:

1) район Советы үз-үзен таркату турында Карар кабул итү;

2) район Советы депутатларының элекке составының хокуксызлыгы турында Татарстан Республикасы Югары суды карары үз көченә кәргән очракта, шул исәптән депутатларның үз вәкаләтләргә урнашуга бәйле рәвештә; 3) «жирле үзидарәнең гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 13 статьясындагы 4, 6 өлешләргә нигезендә,

шулай ук район бетерелгән очракта гамәлгә ашырыла торган муниципаль берәмлек районның үзгәртеп кору очрагында.

4) район сайлаучылары саны район чикләре үзгәрү нәтижәсендә 25 проценттан артыкка арткан очракта;

5) гражданның турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль норматив хокукый актны чыгару срогы бозылган очракта.

2. Район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату депутатларның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга китерә.

3. Район Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, жирлекләреннән вәкилләклә органнары бер ай эчендә район советы составына башка депутатларны сайларга тиеш.

Статья 34. Район Советының үз-үзен таркату турында Карар кабул итү тәртибе

1. Район Советының үз-үзен таркату турындагы карар район башлыгы яки депутатлар төркеме инициативасы белән район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә яртысы күләмендә кабул ителергә мөмкин

2.

Карар кабул итү инициативасы тәкъдим ителә алмый:

1) Район Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;

2) район бюджетын кабул итү һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау чорында;

3) район башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, районның яңа башлыгы сайланганчы.

3. Район Советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимендә үз-үзен таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук аңа үз-үзен таркату сәбәпләрен раслаучы башка материаллар да кушылырга мөмкин.

4. Депутатлар арасынан үз-үзен таркату мәсьәләсен алдан карау өчен район Советы карары белән комиссия төзелә. Район Советы яки район башлыгы карары буенча район Советының үз-үзен таркату мәсьәләсе халык алдында ачык тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Район Советының үз-үзен таркату мәсьәләсен карау дәвамылыгы район Советы депутатлары һәм район халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык шартлары һәм Нигезләмәләре турында һәрьяклап һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. инициативасы тәкъдим ителгәннән соң ике айдан соң кабул ителергә мөмкин.

6. Район Советының үз-үзен таркату турындагы карар яшерен тавыш бирү юлы белән район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән ике тавышы белән кабул ителә.

7. Район Советы тарафыннан үз-үзен таркату тәкъдиме кире кагылган очракта, үз-үзен таркату турындагы инициатива үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә буенча тавыш биргәннән соң бер елдан да иртәрәк күрсәтелергә мөмкин.

Глава IV. РАЙОН БАШЛЫГЫ

Статья 35 Район башлыгы - районның иң югары вазыйфаи заты

Район башлыгы - районның иң югары вазыйфаи заты.

2. Район башлыгы район Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе вәкаләтләрен башкара.

3. Район башлыгы вазыйфасының рәсми исеме – «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы башлыгы».

Статья 36. Район башлыгын сайлау тәртибе

1. Район башлыгы яңа сайланган район Советының беренче утырышында район Советы депутатлары арасынан яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана. Район башлыгын сайлау район Советы депутатлары тәкъдим иткән кандидатлар арасынан, шул исәптән район халкы, ижтимагый берләшмәләр, Татарстан Республикасы Президенты тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Район Советы депутаты, район Советы депутатларының билгелэнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш бирсә, район башлыгы итеп сайланган дип санала.

3. Сайланганнан соң район башлыгы киләсе ант бирә: "Аксубай муниципаль районы Башлыгының миңа йөклэнгән югары вазифаларын башкарганда Россия Федерациясе Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, Аксубай муниципаль районы Уставын үтәргә, Аксубай муниципаль районы халкының тормыш-көн күрешен, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау өчен барлык көч һәм белемнәр бирергә ант итәм".

Статья 37. Район Башлыгы Статусы

1. Район башлыгы даими нигездә эшли.

2. Район башлыгы үз эшчәнлегендә федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә район халкына һәм район Советына контроль астында һәм хисап тотта. 3. Район башлыгы елына кимендә бер тапкыр үз эшчәнлегенә турында район Советы алдында хисап тотта.

4. Район башлыгы «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгелэнгән чикләүләргә һәм тыюларны үтәргә тиеш.

5. Район башлыгы гражданлык яки жинаять эше яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил сыйфатында катнаша алмый. Район башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре әлеге устав белән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

Статья 38. Район Башлыгы Вәкаләтләре

Район Башлыгы:

- 1) башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә районны тәкъдим итә;
- 2) район Советы эшен оештыра, район советы утырышын чакыра һәм аларга рәислек итә;
- 3) әлеге устав белән билгелэнгән тәртиптә район Советы кабул иткән норматив хокукый актларга кул куя һәм халыкка житкерә;
- 4) үз вәкаләтләре чикләрендә район Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;
- 5) заключает контракт с Руководителем Исполнительного комитета Района;
- 6) район Советы эшендә жәмәгәтчелек фикерен глазность һәм исәпкә алуны тәэмин итү буенча чаралар күрә;
- 7) гражданнырны кабул итүне, аларның мөрәжәгәчләрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карауны оештыра;
- 8) район Советы утырышлары беркетмәләренә кул куя;
- 9) район Советы аппараты белән житәкчелек итүне гамәлгә ашыра;
- 10) район Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны координацияли;
- 11) Район Советының эшчәнлеген карап тоту һәм тәэмин итү өчен район бюджетында каралган чыгымнар буенча акча бүлүче булып тора;
- 12) Закон һәм әлеге Устав нигезендә гражданнырны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча район Советы хокукый актын кабул итүне оештыра;
- 13) район жирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территорияль органнары, башка федераль органнар, район территориясендә эш итүче Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән кирәкле хезмәттәшлеген тәэмин итә;

14) район исемненнән дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары белән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында шартнамәләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән хезмәттәшлек һәм гамәлләрне координацияләү турында шартнамәләр һәм килешүләр төзи; 15) муниципаль хезмәткәрләрнең һәм район жирле үзидарә органнары хезмәткәрләренең хезмәт хакы күләмен һәм шартларын билгели;

16) жирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм аерым дәүләт вәкаләтләрән хәл итү вәкаләтләрән гамәлгә ашыруны тәмин итә;

17) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль район башлыклары карамагына кертелгән бүтән вәкаләтләрне, шулай ук әлеге Устав, район Советы карарлары белән район башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 39. Район башлыгы вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату

1. Район башлыгы вәкаләтләрә вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) Үз теләген белән отставкага китү;

3) 74.1 маддә нигезендә отставкага китү. «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;

4) " Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфадан читләшү;

5) судны сәләтсез яки чикләнгән дип тану;

6) суд тарафыннан билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;

7) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

8) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил дәүләтенең гражданлыгын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил гражданлыгын сатып алырга йә аларга яшәү өчен төр яисә Россия Федерациясе гражданы Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокукы, аның нигезендә Россия Федерациясе гражданы чит ил гражданлыгы булган Дәүләт жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы;

10) жирлекнең тиешле вәкилләклә органы депутаты буларак сайлаучылар тарафыннан бәяләмәләр;

11) «жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында " 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 13 статьясындагы 4, 6 өлешләре нигезендә районны үзгәртеп кору

13) сәламәтлек торышы буенча суд тәртибендә нык торып район башлыгы вәкаләтләрән гамәлгә ашыра алмавында билгеләнгән;

14) гражданны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый акты чыгару вакытын бозу;

15) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында " 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәү.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1 – 10, 13-15 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча район башлыгы вәкаләтләрә вакытыннан алда туктатылган очракта, районның яңа башлыгын сайлау район Советының якындагы утырышында гамәлгә ашырыла.

3. Район башлыгы вәкаләтләрә вакытыннан алда туктатылган очракта, район Советы тарафыннан үз составыннан сайланучы район башлыгын сайлау мондый вәкаләтләр туктатылганнан соң алты айдан да соңга калмыйча гамәлгә ашырыла. Район Советы

вәкаләтләре срогы чыкканчы алты айдан да азрак вакыт калса, район башлыгын район Советы составыннан сайлау яңа сайланган район Советының беренче утырышында гамәлгә ашырыла.

4. Вәкаләтләре Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфай затының (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе) хокукый акты нигезендә муниципаль берәмлек башлыгы вазыйфасыннан читләштерелү яисә муниципаль берәмлек башлыгын отставкага жибәрү турында муниципаль берәмлекнең вәкилле органы карары нигезендә вакытыннан алда туктатылган муниципаль берәмлек башлыгы әлеге хокукый актка яисә суд тәртибендә карарга, муниципаль берәмлек башлыгының вакытыннан алда сайлауларына, муниципаль берәмлек башлыгының

5. Вәкаләтләре Россия Федерациясе субъектының югары вазыйфай затының (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә югары башкарма органы житәкчесе) хокукый акты нигезендә муниципаль берәмлек башлыгы вазыйфасыннан читләштерү турында яисә муниципаль берәмлек башлыгын отставкага жибәрү турында муниципаль берәмлекнең вәкилле органы карары нигезендә вакытыннан алда туктатылган муниципаль берәмлек башлыгы әлеге хокукый актка яисә суд тәртибендә шикаять белдерсә, муниципаль берәмлекнең вәкилле органы карар кабул итәргә хокуклы түгел муниципаль берәмлекнең вәкилле органы тарафыннан үз составыннан сайланучы яисә конкурс нәтижеләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан суд карары законлы көченә кергәнче муниципаль берәмлек башлыгын сайлау. **Статья 40. Район Башлыгы Урынбасары**

1. Район башлыгы тәкъдиме белән район Советы тарафыннан депутатлар арасыннан район башлыгы урынбасары сайлана.

2. Район Советы депутаты район башлыгының сайланган урынбасары булып санала, әгәр аны сайлау өчен район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш биргән булса.

3. Район башлыгы урынбасары район Советы Регламенты белән билгеләнгән вазыйфаларны бүлү буенча функцияләрен башкара, район Башлыгы йөкләмәләрен бүлү бирү нигезендә, ә вакытлыча (авыру яки ялга бәйләү рәвештә) булмаган очракта, үз вазифаларын үтәү, вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату, суд карары буенча процессуаль мәжбүрият чараларын суд карары буенча сак астына кую яки вазыйфадан вакытлыча читләштерү рәвешендә куллану мөмкинлеге булмаган очракта, район башлыгы урынбасары район башлыгы вәкаләтләрен вакытлыча башкара район.;

4. Район башлыгы район Советына азат ителгән нигездә бер урынбасар сайларга тәкъдим итәргә хокуклы.

5. Район башлыгы урынбасары вәкаләтләре әлеге Уставның 26 статьясында каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

6. Район башлыгы урынбасары теләсә кайсы вакытта район Советы инициативасы буенча яисә депутатлар төркеме таләбе буенча район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере күләмендә вазифасыннан алынырга мөмкин. Район Башлыгы урынбасарын чакыртып алу турындагы карар район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Район башлыгы урынбасары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре әлеге устав белән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

Глава V. РАЙОН БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

Статья 41. Район башкарма комитеты - районның жирле үзидарә органы 1. Район башкарма комитеты районның жирле үзидарә органы булып тора.

2. Район Башкарма комитетының рәсми исеме – «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты».

3. Район башкарма комитеты район Советына, район башлыгына хисап тотты һәм контрольгә алынды.

4. Район башкарма комитетында басма, район гербы сурәтләнгән бланклар, үзенә исеме язылган бланклар, шулай ук Башкарма комитетка Граждан хәле актларын дәүләт теркәвенә алу вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе гербы сурәте төшерелгән түгәрәк мөһер бар.

5. Район Башкарма комитеты эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә район бюджетында аерым юл белән карала.

Статья 42. Район Башкарма комитеты структурасы

1. Башкарма комитет структурасы Башкарма комитет житәкчесе тәкъдиме буенча район Советы тарафыннан раслана.

2. Район башкарма комитеты структурасына Башкарма комитет житәкчесе, аның урынбасарлары, Башкарма комитетның тармак (функциональ) һәм территориаль органнары керә. Район Башкарма комитеты аппаратына кермәгән Башкарма комитетның структур бүлекчәләре мөстәкыйль юридик затлар була ала.

3. Район Башкарма комитетының структур бүлекчәләре район Советы раслаган нигезләмәләр нигезендә эшли. 4. Район Башкарма комитеты эшчәнлегендә жирле әһәмияткә ия мәсьәләләренә хәл итү буенча аның компетенциясенә караган мәсьәләләренә хәл итүгә ярдәм итү өчен, район Башкарма комитеты каршында координация, эксперт һәм башка киңәш (консультатив) органнары барлыкка килергә мөмкин. Күрсәтелгән органнар район Башкарма комитеты структурасына керми. Аларда эш ижтимагый башлангычларда башкарыла.

Статья 43. Башкарма комитет вәкаләтләре

1. Район башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә: - район бюджеты (бюджет проекты һәм уртача сроклы финанс планы) проектын төзүне тәмин итә;
- район Советы раславына кирәкле документлар һәм материаллар белән район бюджеты проекты (бюджет проекты һәм уртача сроклы финанс планы) кертә;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджетара трансфертлар бүлү методикаларын һәм (яки) бирү тәртибен эшли һәм раслай;
- район бюджеты үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын тәмин итә, район Советы раславына район бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра;
;- муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә;
- районның социаль-иқтисади үсеш Стратегиясен эшли һәм тормышка ашыра; - район бюджеты үтәлешен оештыра;
- районның социаль - иқтисади үсеш стратегиясен тормышка ашыру турында хисаплар эзерләүне тәмин итә; - районның иқтисадын һәм социаль өлкәсенә торышын характерлаучы статистик күрсәткечләр жыюны һәм күрсәтелгән күрсәткечләренә дәүләт хакимияте органнарына Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә бирүне оештыра;
- жирлекләренә бюджет тәмин ителеше дәрәжәсен район бюджеты хисабына тигезләүне тәмин итә;

2) муниципаль милек белән идарә итү, район территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- районның муниципаль милегендә булган мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, куллану, боеру һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә (район Советы карары белән башкача билгеләнмәгән булса);
- муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр булдыра, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләргә тарифларны һәм муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан башкарыла торган эшләренә, әгәр федераль законнарда башкача каралмаган булса,

Муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлеген финанс белән тәмин итә һәм муниципаль биремне бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан үтәүне финанс белән

тээмин итэ, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен товарлар, эшлэр, хезмэтлэр сатып ала;

- муниципаль милектэ булмаган предпрятиелэр, оешмалар белэн районның икътисадый һәм социаль үсешендә хезмэттәшлек итү турында килешүләр төзи; район территориясендә халыкка хезмэт күрсәтү өлкәсендә төрлө милек рәвешләрендәге предпрятиелэр булдыруга ярдәм итә;

- Татарстан Республикасы» Аксубай муниципаль районы " муниципаль берәмлеге исемнән муниципаль

- хосусый партнерлык турында килешүләр ягы булып тора;

- районның хезмэт күрсәтелә торган административ участогында эшләр өчен полициянең участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәркә бина бирә; - 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полициянең участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәркә һәм аның гаилә әгъзаларына әлеге вазыйфа буенча вазыйфаларны башкару чорына торак бина бирә;

3) территорияль планлаштыру, жирдән файдалану һәм башка табигый ресурслар, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә:

- район Советы раславына районның территорияль планлаштыру, районның башка шәһәр төзелеше документлары проектларын әзерли һәм кертә һәм аларны тормышка ашыруны тээмин итә;

- район территориясендә тормышка ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тээмин итү, муниципаль ихтыяжлар өчен район чикләрендә жир кишәрлекләрен резервлау һәм тартып алу буенча мәгълүмат системаларын алып бара;

- әйләнә-тирәлекне саклау буенча жирлекара характердагы чаралар оештыра;

көнкүреш һәм сәнэгать калдыкларын утильләштерүне һәм эшкәртүне оештыра;

- район территориясендә дэвалау-савыктыру урыннарын һәм жирле әһәмияттәге курортларны саклауны булдыра, үстерә һәм тээмин итә, жирле әһәмияттәге аеруча саклаулы табигый территорияләрне куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

- муниципаль урман контролен тормышка ашыра;

- район ихтыяжлары өчен ясалма жир участоклары булдыру өчен кирәкле эшләрнең үтәлешен тээмин итә, федераль закон нигезендә ясалма жир участогы булдыру турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткәрә;

- районның авылара территориясендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыра;

«күчемсез мөлкәтнең дәүләт кадастры турында» 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Комплекслы кадастр эшләрен башкаруны һәм территориянең планы картасын раслауны оештыра;

4) Төзелеш, транспорт һәм элемент өлкәсендә:

- район чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген тормышка ашыра, жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының район чикләреннән тыш сакланышына муниципаль контрольлек итә, аларда юл хәрәкәте иминлеген тээмин итә, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юл эшчәнлеген гамәлгә ашыра; - халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыра һәм район чикләрендәге жирлекләр арасында халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыруны тээмин итә;

- район чикләрендәге торак пунктлар арасында халыкка хезмэт күрсәтүче маршрутларны, хәрәкәт графикларын, жәмәгать транспорты тукталышларын раслый яки килештерә;

- район чикләрендә торак пунктлардан читтә жәмәгать транспорты тукталышлары өчен бүлөп бирелгән урыннарны төзекләндерүне тээмин итә; - жирлекләренә элемент хезмәтләре белән тээмин итү өчен шартлар тудыра;

- адреслар бирүне, адресларны үзгәртүне, адресларны юкка чыгаруны, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияткә ия автомобиль юлларыннан, төбәк яки муниципальара әһәмияткә ия автомобиль юлларыннан тыш), районның авылара территориясе чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирүне, мондый исемнәрне үзгәртүне, аларны юкка чыгаруны, дәүләт юлында мәгълүмат урнаштыруны тээмин итә адрес реестры;

5) торак-коммуналь, көнкүрөш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү, шулай ук төзөкләндерү һәм авыл хужалыгы өлкәсендә:

энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны тормышка ашыра, күпфатирлы йортларга, район чикләрендә муниципаль торак фонды тәшкит иткән биналарга энергетик тикшерү үткәрүне оештыра; - энергияне саклау һәм энергетика нәтижәлелеген күтәрү турындагы законнарда каралган башка чаралар оештыра һәм үткәрә;

- район чикләрендә жирлекләрне электр һәм газ белән тәмин итүне Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә оештыра; - район составына керүче жирлекләрне жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүрөш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- халыкка жирлекара китапханәләр белән китапханә хезмәте күрсәтүне, аларның китапханә фондларын комплектлауны һәм саклауны оештыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм жирлекара Күмү урыннарын тотуны тәмин итә; - район составына керүче авылларда жирле традицион халык сәнгать ижатын үстерү өчен шартлар тудыра;

- район составына керүче жирлекләрне ял оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыруны тәмин итә; - жирлекләрдә авыл хужалыгы производствосын үстерү, авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү өчен шартлар тудыра, Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерүгә ярдәм итә, социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга, хәйрия эшчәнлегенә һәм ирекле ярдәмчеллеккә ярдәм күрсәтә; - район территориясендә физик культура һәм массакуләм спорт үсешен тәмин итә, районның рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;

- коммуналь инфраструктура системасына тоташу тарифларын, коммуналь комплекс оешмаларының тоташу тарифларын, коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә тарифларга өстәмәләрне, кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмәләрне жайга сала;

- «жылылык белән тәмин итү турында» Федераль законда каралган жылылык белән тәмин итүне оештыру вәкаләтләрен гамәлгә ашыра; - «су белән тәмин итү һәм ташландык суларны агызу турында» Федераль законда каралган су белән тәмин итү һәм ташландык суларны агызу өлкәсендә вәкаләтләрне гамәлгә ашыра; - реклама конструкцияләрен урнаштыру схемаларын раслый, район территориясендә реклама конструкцияләрен урнаштыруга һәм эксплуатациялүгә рөхсәт бирә, мондый рөхсәтләрне юкка чыгара, "реклама турында" 2006 елның 13 мартындагы 38-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә район территориясендә үз белдеге белән билгеләнгән реклама конструкцияләрен сүтү турында күрсәтмәләр бирә;

б) Мәгариф һәм сәламәтлек саклау өлкәсендә: - муниципаль мәгариф оешмаларында төп гомуми белем бирү программалары буенча һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыра (федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә төп гомуми белем программаларын гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итү вәкаләтләреннән тыш), муниципаль мәгариф оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне оештыра (финанс тәминаты Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган Балаларга өстәмә белем бирүдән тыш), балаларны карау һәм карау, муниципаль мәгариф оешмаларында балаларны тоту өчен шартлар тудыра, шулай ук каникул вакытында балаларның ялын оештыра;

- муниципаль мәгариф оешмалары биналарын һәм корылмаларын карап тотуны, алар янәшәсендәге территорияләренә төзөкләндерүне тәмин итә;

- мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча укытырга тиешле балаларны исәпкә алып бара, муниципаль мәгариф оешмаларын районның конкрет территорияләренә беркетә; - муниципаль мәгариф оешмалары төзи, үзгәртеп кора, бетерә (муниципаль районнарның жирле үзидарә органнары тарафыннан югары белем

бирү муниципаль оешмалары булдырудан тыш), муниципаль мэгариф оешмаларын гамэлгә куючының функциялэрен һәм вәкалэтлэрен гамэлгә ашыра

- район территориясендә Халыкка медицина ярдәме күрсәтү өчен шартлар тудыра (Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган территорияләрдән тыш, халыкның аерым территорияләрдә халыкны медик-санитар тээмин итү функциялэрен башкаручы федераль башкарма хакимият органы карамагындагы медицина оешмаларында медицина ярдәме белән тээмин ителә торган территорияләр исемлегенә кертелгән жирлекләр), гражданнарга түләүсез медицина ярдәме күрсәтүнең дәүләт гарантияләренен территорияль программасы нигезендә;

- балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча жирлекара характердагы чаралар оештыра һәм гамэлгә ашыра;

- жирле үзидарәнәң сайланган вазыйфаи затларына, жирле үзидарәнәң сайланулы органнары әгъзаларына, район Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрлэргә һәм учреждение хезмәткәрлэренә һөнәри белем һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыра;

7) гражданнарның хокукларын һәм иреклэрен саклау, законлылыкны тээмин итү, халыкны яклау өлкәсендә

- район территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары актларының үтэлешен, гражданнарның хокукларын һәм иреклэрен саклауны тээмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән жирле үзидарә хокукларын бозучы, дәүләт хакимияте органнары һәм дәүләт вазыйфаи затлары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар актларына карата шикаять белдерә; - Муниципаль милиция тарафыннан жәмәгать тәртибен саклауны оештыруны тээмин итә;

- район территориясендә гадәттән тыш хәлләр нәтижелэрен кисәтүдә һәм бетерүдә катнаша;

- территорияль оборона һәм гражданнар оборонына, халыкны һәм территорияне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча чаралар оештыра һәм тээмин итә; гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен жирле финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыруны тээмин итә;

- район территориясендәге муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацияләү буенча чаралар оештыра һәм гамэлгә ашыра;

- үз вәкаләтлэре чикләрендә һәм билгеләнгән тәртиптә гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы яки барлыкка килү турында халыкка үз вакытында хәбәр итүне һәм хәбәр итүне тээмин итә;

- су объектларында кешеләрнең иминлеген тээмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау чараларын тормышка ашыруны тээмин итә; - жирле референдумны эзерләү һәм уздыруны, район чикләрен үзгәртү, районны үзгәртеп кору мәсьәләлэре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник яктан тээмин итүне гамэлгә ашыра;

- үз вәкаләтлэре чикләрендә террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалау, шулай ук район территориясендә террорчылык һәм экстремизм күренешлэрен минимальләштерү һәм (яки) бетерү буенча чаралар күрүне тээмин итә; - район чикләрендә коррупциягә каршы тору чараларын гамэлгә ашыра; - милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, район территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының теллэрен һәм мәдәниятен үстерүгә, милли азчылыкларның хокукларын тормышка ашыруга, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясен тээмин итүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауға юнәлтелгән чаралар эзерли һәм гамэлгә ашыра; - "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезлэре турында" Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чаралар гамэлгә ашыра.

7.1.) террорчылыкка каршы тору, террорчылыкны профилактикалауда катнашу, шулай ук аның чагылышларын минимальләштерү һәм (яки) бетерүдә жирле әһәмияттәге мәсьәләлэренә хәл иткәндә: - террорчылыкны профилактикалау, шулай ук аның чагылышларын минимальләштерү һәм (яки) бетерү өлкәсендә муниципаль программалар эшли һәм гамэлгә ашыра; - муниципаль берәмлекләрдә террорчылыкның асылын һәм аның ижтимагый куркынычын аңлату, шулай ук гражданнарда террорчылык идеологиясен кабул итмәү, шул

исәптән мәгълүмат материалларын, басма продукцияне тарату, аңлату эшләре һәм башка чаралар үткөрү буенча мәгълүмати-пропаганда чаралары оештыра һәм үткәрә; - террорчылыкны профилактикалау, шулай ук федераль башкарма хакимият органнары һәм (яки) Татарстан Республикасы башкарма хакимият органнары тарафыннан оештырыла торган күренешләрнең нәтижеләрен минимальләштерү һәм (яки) бетерү чараларында катнашалар; - муниципаль милектә булган яки жирле үзидарә органнары карамагында булган объектларны террорчылыкка каршы яклауга карата таләпләрнең үтәлешен тәэмин итәләр; - террорчылыкны профилактикалауда, шулай ук аның чагылыш нәтижеләрен минимальләштерү һәм (яки) бетерүдә катнашу мәсьәләләре буенча тәкъдимнәрне Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына жиберәләр; - террорчылыкны профилактикалауда катнашу, шулай ук аның чагылышларын минимальләштерү һәм (яки) бетерүдә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча башка вәкаләтләр башкара

;

8) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән районның жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә: - федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә районның жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра; - дәүләт вәкаләтләрен башкару өчен тапшырылган матди һәм финанс чараларыннан тиешенчә файдалануны исәпкә алып бара һәм тәэмин итә; - тиешле федераль законнар һәм Татарстан Республикалары законнарынды билгеләнгән тартипта тапшыр дәүләтләр вәкаләт Гамиле ашыру турында хисаплар тапшыр; - районның жирле үзидарә органнары карамагындагы Матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан район Советы карарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен тормышка ашыру өчен өстәмә файдалану тәэмин итә; - Россия Федерациясе Су законнарында билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчәсе вәкаләтләрен гамәлгә ашыра, шәхси һәм көнкүреш ихтияжлары өчен гомуми файдаланудагы су объектларыннан файдалану кагыйдәләрен билгели, шул исәптән гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтмәләгән тәэмин итә; 9) башка вәкаләтләр: - муниципаль хезмәтләр реестрын формалаштыру һәм алып бару тәртибен билгели; - жирлекләренәң архив фондларын саклауны да кертәп, муниципаль архив формалаштыра һәм үз эченә ала; - федераль законнар нигезендә үз вәкаләтләре чикләрендә халыкара һәм тышкы икътисады багланышларны гамәлгә ашыра; - районның жирле эһәмияттәге мәсьәләләре буенча, законнар, әлеге Устав, район Советы карарларыннан тыш, район Советы, район башлыгы яки районның башка жирле үзидарә органнары компетенциясенә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

2. Башкарма комитет жирлекнең жирле эһәмиятенә кертелмәгән мәсьәләләргә хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләргә башкара:

1) район музейлары тудыра;

2) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнаша;

3) район территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләргәң хокукларын гамәлгә ашыруга бәйлә эшчәнлек алып бару өчен шартлар тудыра;

4) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм район территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны тормышка ашыруга ярдәм итә;

5) туризм үсеше өчен шартлар тудыра;

6) кеше хокукларын тәэмин итүне ижтимагый контрольдә тотучы һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм күрсәтүче ижтимагый күзәтү комиссияләргәң ярдәм күрсәтә;

7) «Россия Федерациясендә инвалидларның социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләргәң, шулай ук инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләргә тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтә;

8) «кан һәм аның компонентларын бирү турында» Федераль законда каралган чараларны гамәлгә ашыра; 9) авылар территориядә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылуны оештыра; 10) федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтүләр шартларының сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыру өчен шартлар тудыру, шулай ук ведомство карамагындагы оешмалар житәкчеләре эшчәнлеген бәяләгәндә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтүләр шартларының сыйфатын бәйсез бәяләү нәтижәләрен куллану һәм бәйсез рәвештә ачыкланган житешсезлекләренә бетерү буенча чаралар күрүне контрольдә тоту

3. Район башкарма комитеты Муниципаль контрольне тормышка ашыруга вәкаләтле орган булып тора. Муниципаль контроль өлкәсендә район башкарма комитеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- 1) Тиешле территориядә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) жирле үзидарә органнарына гамәлгә ашыру вәкаләтләре бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;
- 4) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольнең нәтижәлеге мониторинглауны оештыру һәм уздыру, аны уздыру күрсәткечләре һәм методикасы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана
- 5) федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыру. Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру функцияләре мондый органнарның статусын билгели торган хокукый актлар нигезендә район Башкарма комитеты органнарына йөкләнергә мөмкин. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга, юридик затларны, шәхси эшмәкәрләренә тикшерүне оештыруга һәм үткәргүгә бәйле мөнәсәбәтләргә карата «дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшмәкәрләренң хокукларын яклау турында» 2008 елның 26 декабрәндәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

Статья 44 Район Башкарма комитеты житәкчесе

1. Район башкарма комитетын Башкарма комитет житәкчесе житәкли.
2. Район башкарма комитеты житәкчесе район жирле үзидарәсенә элге вазыйфага контракт буенча билгеләнә торган вазыйфаи заты булып тора.
3. Район Башкарма комитеты житәкчесе үз вәкаләтләрен даими нигездә башкара.
4. Аерым оештыру-боеру функцияләрен башкару өчен район Башкарма комитеты житәкчесенә урынбасарлары бар. Район Башкарма комитеты житәкчесенә (авыру яки ялга бәйле рәвештә) вакытлыча булмавы яки үз вазифаларын үти алмавы яки вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату очрагында, вазыйфаларны билгеләнгән бүлү нигезендә район Башкарма комитеты житәкчесенә урынбасарларының берсе башкара.
5. Район Башкарма комитеты житәкчесе "коррупциягә каршы көрәш турында" 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, "дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, "Коррупциягә каршы көрәш турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны үтәргә тиеш затлар категорияләренә счет (кертемнәр) ачарга, акчаны сакларга

;

Статья 45. Район Башкарма комитеты житәкчесен билгеләп кую тәртибе

1. Район Башкарма комитеты житэкчесен билгеләү конкурс нигезендә үткәрелә.
 2. Район Башкарма комитеты житэкчесе өчен контракт шартлары жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрән гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә һәм Татарстан Республикасы законы белән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә раслана.
 3. Район Башкарма комитеты житэкчесе вазифасына кандидатлар булырга тиеш:
 - "дәүләт һәм муниципаль идарә" белгечлеге буенча югары һөнәри белем яисә район Советы карары белән билгеләнә торган белгечлек буенча бүтән югары һөнәри белем;
 - муниципаль хезмәтнең тиешле вазыйфай төркемендәге яисә аларга тиңләштерелгән дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларындагы муниципаль хезмәт стажы яисә белгечлек буенча дүрт елдан ким булмаган эш стажы;
 - оешма, дәүләт органы, жирле үзидарә органы житэкчесе, шулай ук аларның структур бүлекчәләре житэкчеләре вазыйфаларында идарә эшчәнлегә тәҗрибәсе биш елдан да ким түгел;
 - район Советы карары белән билгеләнә торган башкарма комитет житэкчесе вазифаларын башкару өчен кирәкле эш сыйфатлары һәм күнекмәләре.
 4. Район Башкарма комитеты житэкчесе вазыйфасын биләүгә Конкурс әлеге Устав һәм район Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.
 5. Конкурсның шартлары, аны үткәрү вакыты һәм урыны турында мәгълүматлар, контракт проекты массакуләм мәгълүмат чараларында конкурс үткәрелгәнче 20 көннән дә соңга калмыйча бастырылырга тиеш.
 6. Комиссия үткәрәчәк конкурс комиссиягә жиберәчәк. Әгъзаларынын гоми сана комиссиясенә тарафыннан билгелән кинәшләре конкурсы.
 7. Конкурс комиссиясе әгъзаларының яртысы район Советы, калган яртысы Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан билгеләнә.
 8. Зат район Башкарма комитеты житэкчесе вазыйфасына конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан билгеләнә. Район Башкарма комитеты житэкчесе вазыйфасына билгеләп кую турындагы карар район Советы утырышында депутатларның гади күпчелек тавышы белән район башлыгы тәкъдиме буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан кабул ителә.
 9. Район башкарма комитеты житэкчесе белән Контракт район башлыгы тарафыннан төзелә. Район Башкарма комитеты житэкчесе белән Контракт район Советы вәкаләтләре срогына төзелә, ул район Башкарма комитеты житэкчесе вазифасына затны билгеләү турында Карар кабул итте (яна чакырылыш район Советы эшли башлаган көнгә кадәр), әмма кимендә ике елга.
 - 9.1. Уз вәкаләтләрән контракт нигезендә башкаручы район Башкарма комитеты житэкчесе:
 - 1) район Советына контроль астында һәм хисап тотылды;
 - 2) район Советына Башкарма комитет эшчәнлегә нәтижәләре, шул исәптән район Советы тарафыннан куелган мәсьәләләрне хәл итү турында еллык хисаплар тапшыра;
 - 3) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм аерым дәүләт вәкаләтләрән хәл итү буенча район Башкарма комитетының вәкаләтләрән гамәлгә ашыруны тәмин итә.
- Статья 46.** Район Башкарма комитеты житэкчесенә вәкаләтләр вакыты Башкарма комитет житэкчесе белән контракт район Советының вәкаләтләре срогыннан гыйбарәт, ул яна чакырылыш район Советы эшли башлаган көнгә кадәр затны Башкарма комитет житэкчесе итеп билгеләү турында Карар кабул итте, әмма ике елдан да ким түгел.
2. Район Советы вәкаләтләре срогы чыккач, район Башкарма комитеты житэкчесе үз вәкаләтләрән билгеләнгән тәртиптә район Башкарма комитетының яна житэкчесен билгеләгәнче дәвам итә.
- Статья 47.** Башкарма комитет Житэкчесе вәкаләтләре

Башкарма комитет житәкчесе:

- 1) район башкарма комитеты эшчәнлегенә бербөтенлек принципларында житәкчелек итә һәм аның компетенциясенә кергән район Башкарма комитеты тарафыннан вәкаләтләрән үтәү өчен шәхси жаваплылык тотат;
- 2) район Советы, район Башлыгы, районның башка жирле үзидарә органнары һәм башка муниципаль берәмлекләр, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә район башкарма комитетын тәкъдим итә;
- 3) район Советы каравына район бюджеты проектларын һәм аның үтәләше турында хисаплар тапшыра;
- 4) район Советының каравына комплекслы социаль-икътисадый үсеш планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтәләше турында хисаплар тәкъдим итә;
- 5) район Советы раславына Башкарма комитет структурасы проектын кертә, расланган структура нигезендә район Башкарма комитетының штат расписаниесен раслый;
- 6) район башлыгы белән килешү буенча билгели һәм Башкарма комитет житәкчесе урынбасарлары вазыйфасыннан азат итә, алар арасында вазыйфаларны бүлә, муниципаль хезмәткәрләрне һәм башка хезмәткәрләрне вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә. Район башкарма комитеты эшчәнлеген контрольдә тотат, аларга бүләкләү һәм дисциплинар жаваплылык чараларын куллана;
- 7) расланган Бюджет буенча үз вәкаләтләрә чикләрендә район акчалары белән эш итә;
- 8) район Башкарма комитеты тарафыннан районның жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашыруны гамәлгә ашыра һәм (яисә) тәэмин итә, бу максатларга бүлөп бирелгән матди ресурслар һәм финанс чаралары чикләрендә аларның үтәләше өчен шәхси жавап тотат; тиешле законнар нигезендә һәм аларны үтәү йөзеннән тапшырылган дәүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашыруга бәйлә мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;
- 9) район Башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән жирле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча хокукый актлар, шулай ук район Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләрә буенча хокукый актлар чыгара;
- 10) елга бер тапкыр яки район башлыгы, район Советы таләбе буенча район Советына район Башкарма комитеты эшчәнлегә һәм эшчәнлегә турында хисаплар тапшыра;
- 11) район Башкарма комитеты эшчәнлегә турында халыкка даими хәбәр итә, район Башкарма комитеты хезмәткәрләрә тарафыннан гражданнырны кабул итүне оештыра, айга кимендә бер тапкыр гражданнырны кабул итә, гражданнырның тәкъдимнәрән, гаризаларын һәм шикаятләрән карый, алар буенча карарлар кабул итә;
- 12) дәүләт һәм башка органнарда район мәнфәгатьләрән тәэмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә, район Башкарма комитеты исемнән судка гаризалар бирә, ышанычнамәләр бирә;
- 13) Район Советы раславына район Башкарма комитеты органнары турындагы нигезләмәләрнең проектларын тәкъдим итә;
- 14) Район Советы билгеләгән тәртиптә район Башкарма комитеты органнары житәкчеләрән вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә;
- 15) законнар, әлегә Устав, район Советы карарлары һәм төзелгән контракт нигезендә бүтән вәкаләтләр башкара.

Статья 48. Район Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату

1. Район Башкарма комитеты житәкчесенә вәкаләтләрә вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) Үз теләгән белән отставкага китү;
- 3) әлегә статьяның 2 яки 2.1 пункты нигезендә контрактны өзү;
- 4) " Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфадан читләшү;
- 5) судны сәләтсез яки чикләнгән дип тану;

- 6) суд тарафыннан Билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;
 - 7) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;
 - 8) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;
 - 9) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил дәүләтенең гражданлыгын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил гражданлыгын сатып алырга йә аларга яшәү өчен төр яисә Россия Федерациясе гражданы Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокукы, аның нигезендә Россия Федерациясе гражданы чит ил гражданлыгы булган Дәүләт жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы;
 - 10) хәрби хезмәткә чакыру яки аның альтернатив гражданлык хезмәтенә юлламалар;
 - 11) гамәлдәге законнар нигезендә районны үзгәртеп кору яки районны бетерү;
 - 12) район чикләре үзгәрү нәтижәсендә район сайлаучылары санының 25 проценттан артыграгы.
 - 13) гражданнарны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны чыгару вакытын бозу;
 - 14) Башкарма комитет житәкчесе вәкаләтләрен башкаручы муниципаль берәмлек башлыгы вазыйфасына керешү.
2. Башкарма комитет житәкчесе белән Контракт яклар килешүе буенча яки гариза нигезендә суд тәртибендә өзелергә мөмкин:
- 1) жирле әһәмияткә ия мәсьәләләрне хәл итүгә кагылышлы контракт шартларын бозуга бәйле рәвештә, шулай ук законнарда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә район Советы яки район башлыгы;
 - 2) Татарстан Республикасы Президенты – районның жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы контракт шартларын бозу сәбәпле, шулай ук законнарда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә;
 - 3) Башкарма комитет житәкчесе – районның жирле үзидарә органнары һәм (яки) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары контракт шартларын бозу сәбәпле.

2.1. Район Башкарма комитеты житәкчесе белән Контракт Татарстан Республикасы Президенты гаризасы нигезендә, чикләүләрне, тыюларны, "коррупциягә каршы көрәш турында" 2008 елның 25 декабрәдәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, "дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның чыгымнарының туры килүен тикшереп торы турында" 2012 елның 3 декабрәдәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән бурычларны үтәмәүгә бәйле рәвештә, суд тәртибендә өзелергә мөмкин. башка затларның керемнәре турында "2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон," аерым категория затларга сәчет (кертәмнәр) ачуны һәм булдыруны тыю, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында акча һәм кыйммәтләрне саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) файдалануны тыю турында " 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон, керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм йөкләмәләре турында белешмәләрнең дәрәсләген һәм тулылыгын тикшерү нәтижәсендә ачыкланган законнар нигезендә бирелә торган мөлкәт характерындагы законнар

Бүлек VI. РАЙОН СОВЕТЫ, РАЙОН БАШЛЫГЫ ҺӘМ РАЙОН БАШКАРМА КОМИТЕТЫ МӨНӘСӘБӘТЛӘРЕ

Статья 49. Район Советы, район башлыгы һәм район Башкарма комитетының өзара хезмәттәшлегә нигезләре 1. Әлегә устав белән билгеләнгән вәкаләтләрне бүлешү нигезендә район Советы, район башлыгы һәм район Башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль башкаралар.

2. Район Советы һәм район Башкарма комитеты законнарда билгеләнгән, әлегә Устав формаларында районның икътисади һәм социаль үсеше процесслары белән нәтижәле идарә итү максатларында һәм аның халкы мәнфәгатьләрендә хезмәттәшлек итәргә тиеш.

3. Район Советы һәм район Башкарма комитеты бер-берсенә имза салынганнан соң жиде көн эчендә кабул ителгән хокукый актларны жиберәләр. Район Советы, район башлыгы район Башкарма комитеты житәкчесенә район Башкарма комитеты житәкчесенә, район Башкарма комитетының башка вазыйфай затларының хокукый актларын кабул итү, юкка чыгару, үзгәртү турындагы тәкъдим белән мөрәжәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

5. Район башкарма комитеты житәкчесе район Советына, район башлыгына район Советының, район башлыгының хокукый актларын кабул итү, юкка чыгару, үзгәртү турында тәкъдим белән мөрәжәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

6. Район башлыгы район Башкарма комитеты житәкчесенә район Советының эш планнарын һәм район Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә район Советының карар проектларын жиберә.

7. Район Советы утырышларында, аның органнары утырышларында, район башлыгы уздыра торган утырышларда киңәш бирү тавышы хокукы белән район Башкарма комитеты житәкчесе, аның урынбасарлары яки аларның вәкаләтле затлары катнашырга хокуклы. Район Башкарма комитетының вазыйфай затлары язма чакыру булганда район Советы утырышында катнашырга тиеш.

8. Район Башкарма комитеты житәкчесе үткәргән утырышларда район башлыгы, район Советы депутатлары катнашырга хокуклы

Статья 50. Районның жирле үзидарә органнары арасында бәхәсләрне хәл итү

Районның жирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедураларын үткәру яки суд тәртибендә хәл ителә.

Бүлек VII. РАЙОННЫҢ БАШКА ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ

Статья 51. Район Контроль-хисап палатасы

1. Район Контроль-хисап палатасы даими эшләүче тышкы муниципаль финанс контроле органы булып тора һәм район Советы тарафыннан оештырыла.

2. Район Контроль-хисап палатасы рәис һәм аудитордан тора.

3. Район Контроль-хисап палатасы рәисе район Советы вәкаләтләре срогына район Советы тарафыннан билгеләнә. Район Контроль-хисап палатасы рәисе вазыйфасына кандидатуралар турында тәкъдимнәр район Советына чыгарыла:

1) Район Советы рәисе (район башлыгы);

2) район Советы депутатлары тарафыннан билгеләнгән санның өчтән бере депутатлар тарафыннан. Контроль-хисап палатасы рәисе вазыйфасына кандидатуралар район Советына хәзерге тикшерү-хисап палатасы Рәисе вәкаләтләре чыкканчы ике айдан да соңга калмыйча тапшырыла. Районның Контроль-хисап палатасын оештыру һәм оештыру тәртибе, вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы федераль законнар, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль законнар, башка федераль законнар һәм башка норматив хокукый район Советы тарафыннан расланган Россия Федерациясе актлары, район Контроль-хисап палатасы турындагы нигезләмә, башка муниципаль норматив хокукый актлар белән расланган. Федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә район Контроль-хисап палатасының оештырылуын һәм эшчәнлеген хокукый жайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

Статья 52. Районның финанс-бюджет палатасы

1. Районның финанс-бюджет палатасы даими эшләп килүче жирле үзидарә органы булып тора, ул район бюджеты үтәлешен, район бюджеты проектларын һәм аның үтәлеше турында хисап төзүне башкара. Районның финанс-бюджет палатасы район башкарма комитетына хисап тота.

2. Районның финанс-бюджет палатасы мөһер, район гербының сурәтләнгән бланклары һәм үз исеме белән бар.

3. Районның финанс-бюджет палатасы рәисе район башлыгы белән килештереп, район Башкарма комитеты җитәкчесе итеп билгеләнә.

4. Районның финанс-бюджет палатасы эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә район бюджетында аерым юл белән карала.

5. Финанс-бюджет палатасы үз эшчәнлеген район Советы раслаган законнар, әлеге Устав һәм финанс-бюджет палатасы турындагы Нигезләмә нигезендә башкара.

Статья 53. Районның Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы

1. Районның Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы үз вәкаләтләре чикләрендә муниципаль милек, шул исәптән район милкендәге җир кишәрлекләре, хужалык җәмгыятьләренә устав капиталындагы акцияләр, өлешләр (кертәмләр) белән идарә итүче җирле үзидарә органы булып тора. Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы район башкарма комитетына отчет бирә.

2. Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе район башлыгы белән килештереп район Башкарма комитеты җитәкчесе итеп билгеләнә.

3. Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе районның җирле үзидарә хезмәткәре булып тора, Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре Палатасы эшчәнлегенә җитәкчелек итә һәм аның эшен оештыра.

4. Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы мөһер, район гербы сурәтләнгән бланклар һәм аның исеме бар

5. Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә район бюджетында аерым юл белән карала.

6. Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы үз эшчәнлеген район Советы раслаган законнар, әлеге Устав һәм Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре палатасы турындагы Нигезләмә нигезендә башкара.

Бүлек VIII. Сайлау комиссия

Статья 54. Район сайлау комиссиясе

1. Район сайлау комиссиясе муниципаль сайлауларны, җирле референдумны, депутатны, җирле үзидарәнең сайланулы органын, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, район чикләрен үзгәртү, районны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыра. Район сайлау комиссиясе җирле үзидарә органнары структурасына керми.

2. Район сайлау комиссиясе федераль законнарда, Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгеләнгән тәртиптә район Советы тарафыннан төзелә.

3. Район сайлау комиссиясенә вәкаләтләре вакыты биш ел тәшкил итә.

4. Район сайлау комиссиясе хәлиткеч тавыш бирү хокукы булган 8 эгъза санында формалаша.

5. Район сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанс белән тәмин итү, Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә, район бюджетында аерым юл белән күздә тотыла.

6. Район сайлау комиссиясе вәкаләтләре, аның эшчәнлек тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән җайга салына. Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча район сайлау комиссиясенә район Советы мөрәҗәгатә нигезендә кабул ителгән вәкаләтләре территорияль сайлау комиссиясенә закон нигезендә йөкләнергә мөмкин.

7. Район сайлау комиссиясе рәисе үзенә беренче утырышында яшерен тавыш бирү юлы белән сайлау комиссиясе эгъзалары арасынан түбәндәге тәртиптә хәлиткеч тавыш бирү хокукы белән сайлана:

1) Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тәкъдиме булган очракта – Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тәкъдиме буенча;

2) Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе тәкъдиме булмаган очракта-район сайлау комиссиясе әгъзалары тарафыннан хәлиткеч тавыш бирү хокукы белән кертелгән тәкъдимнәр буенча. Сайлау комиссиясе рәисе үз функцияләрен ирекле булмаган нигездә башкара.

Бүлек IX. ГРАЖДАНЛЫК - ХОКУКҖЫЙ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘРЕ РАЙОННЫҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕ

Статья 55. Юридик зат хокукларына ия булган район жирле үзидарә органнары Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә район Советы, район Башкарма комитеты, район финанс-бюджет Палатасы, районның Мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы һәм районның Контроль-хисап палатасы юридик зат хокукларына бирелә.

2. Район Советы карары белән юридик зат хокукларына башка муниципаль органнар, шулай ук район Башкарма комитеты структурасы нигезендә аның аерым органнары бирелергә мөмкин.

Статья 56. Юридик затлар буларак районның жирле үзидарә органнары

1. Район башлыгы район Советы, район башлыгы, депутатларның эшчәнлеген тәэмин итүгә, шулай ук район Советына беркетелгән муниципаль милек белән эш итүгә юнәлдерелгән район бюджеты акчалары белән эш итүгә бәйле рәвештә, милек һәм башка бурычларны сатып ала һәм башкара, судта ышанычсыз чыгыш ясый.

2. Район исеменнән мөлкәт һәм башка бурычларны сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, судта ышанычнамәсез чыгыш ясый ала район Башкарма комитеты житәкчесе.

3. Районның юридик зат хокукларына ия жирле үзидарә органнары идарә функцияләрен башкару өчен оештырыла торган муниципаль казна учреждениеләре булып тора һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик затлар сыйфатында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

Статья 57. Районның жирле үзидарә органнарын финанслау

1. Районның жирле үзидарә органнарын тотуга киткән чыгымнарны финанслау район бюджетының үз керемнәре хисабына башкарыла.

2. Законда, әлеге Устав, район Советы карарларында каралган очракларда районның жирле үзидарә органнары эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә район бюджетында аерым юл белән карала.

Бүлек X. РАЙОН БАШЛЫГЫНЫҢ СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘРЕ ҺӘМ РАЙОННЫҢ МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРЫН БИЛӘҮЧЕ БАШКА ЗАТЛАР

Статья 58. Район башлыгы һәм аның урынбасарлары, даими нигездә эшләүче район Советы депутатлары, башка вазыйфаи затлар эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре

Район башлыгына һәм аның урынбасарларына, даими нигездә эшләүче район Советы депутатларына, башка вазыйфаи затларга бирелә торган социаль һәм башка гарантияләр «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 2009 елның 12 ноябрәндәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм район Советы карарлары белән билгеләнә.

Статья 59. Район башлыгы, район Советы депутатларының кагылгысызлыгы гарантияләре

1. Район Советы депутатларының, район башлыгының хокуклары гарантияләре, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алуда, тентүдә, сорау алуда, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яки) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорты депутатларына карата оператив-эзләү чаралары үткәргәндә үзләренә караган документлар булган элементә чараларының, хат алышу чараларының федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә район Советы депутаты, район башлыгы күрсәтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм аларның статусына, шул исәптән вәкаләтләре беткәч тә, башка гамәлләр өчен жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге Нигезләмә Район Советы депутаты, район башлыгы тарафыннан халык алдында мөхәрәләү, яла ягу яки башка хокук бозу очракларына кагылмый ("Россия Федерациясендә жирле

үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында"06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 40 ст. 9 ө.).

3. Район Уставында федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай заты вәкаләтләре (шул исәптән вакытыннан алда) туктатылуга бәйле өстәмә социаль һәм башка гарантияләр дә билгеләнергә мөмкин. Жирле бюджет акчаларын тотуны күздә тотат торган мондый гарантияләр депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай заты вәкаләтләрән даими нигездә һәм бу чорда пенсия яшенә житкән яки эшкә сәләтләрән югалткан затларга карата гына билгеләнә һәм күрсәтелгән затларның вәкаләтләре 16 өлешнән жиденче абзацында каралган нигезләр буенча туктатылган очракта гына кулланылмый "гомуми белем турында " 06.10.2003 ел, № 131 - ФЗ Федераль законның 35 статьясы, 2.1, 3, 6 - 9 пунктлары, 36 статьяның 6.1 өлеше, 7.1 өлеше, 10 өлешнән 5-8 пунктлары, 40 статьяның 10.1 өлеше, 73 статьясының 1 һәм 2 өлешләре

Бүлек XI. ОРГАННАРНЫҢ ҺӘМ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРНЫҢ ЖАВАПЛЫЛЫГЫ РАЙОННЫҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘСЕ

Статья 60. Район жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының жаваплылыгы
Районның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары федераль законнар нигезендә район халкы, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында жаваплы.

Статья 61. Район Советы депутатларының район халкы алдында жаваплылыгы

1. Район Советы депутатларының, шул исәптән район башлыгының, район халкы алдында жаваплылыгы тиешле депутат тарафыннан сайланган район халкының ышанычын югалту нәтижәсендә килеп чыга.

2. Ышанычын югалткан район Советы депутаты, шул исәптән район башлыгы, жирлекнән вәкиллеке органы депутаты буларак, федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә чакыртып алынырга мөмкин.

Статья 62. Район жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының дәүләт алдында жаваплылыгы

Федераль закон нигезендә район Советы, район башлыгы, район Башкарма комитеты житәкчесенән дәүләт алдында жаваплылыгы тиешле суд карары нигезендә Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Устав бозылган очракта, шулай ук районның жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрән тиешенчә башкармаганда барлыкка килә

Статья 63. Район жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының физик һәм юридик затлар алдында жаваплылыгы

Район жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының физик һәм юридик затлар алдында жаваплылыгы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә килә.

Статья 64. Ышанычны югалту сәбәпле, муниципаль вазыйфаларны, затларны эштән азат итү (вазыйфадан азат итү)

1. Муниципаль вазыйфаны биләүче зат, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә, ышанычны югалткан очракта эштән азат ителергә тиеш:

1) затның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яки) жайга салу буенча чаралар күрмәве, аның ягы ул;

2) зат тарафыннан үзенән керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренен) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәү йә белә торып дәрәс булмаган яки тулы булмаган белешмәләр бирү; 3) Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, коммерция оешмасы идарәсе органы эшчәнлегендә түләүле нигездә катнашу;

4) зат тарафыннан эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашыру;

5) әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, затның идарә органнары, попечительлек яки күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган структур бүлекчәләренең башка органнары составына керүе.

2. Үзенә буйсынган затта мәнфәгатьләр конфликтна китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксыну барлыкка килүе турында билгеле булган зат, шулай ук муниципаль вазыйфаны биләгән зат тарафыннан үзенә буйсынган зат тарафыннан мәнфәгатьләр конфликттын булдырмау һәм (яки) жайга салу буенча чаралар күрелмәгән очракта, ышанычны югалту сәбәпле, эштән азат ителергә тиеш.

Бүлек XII. МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАР

Статья 65. Районның муниципаль хокукый актлары системасы

1. Районның муниципаль хокукый актлары системасына керә:

1) Район Уставы; 2) жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар; 3

) район Советының норматив һәм башка хокукый актлары; 4) әлеге Уставта каралган район башлыгының, Башкарма комитетның, башка органнарның һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затларының хокукый актлары.

2. Район Уставы һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокукый актлар системасында иң югары юридик көч актлары булып тора, турыдан-туры гамәлдә һәм районның бөтен территориясендә кулланыла. Башка муниципаль хокукый актлар жирле референдумда кабул ителгән әлеге Уставка һәм хокукый актларга каршы килергә тиеш түгел.

3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан кабул ителгән муниципаль хокукый актлар районның бөтен территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш.

2. Район Уставы һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокукый актлар системасында иң югары юридик көч актлары булып тора, турыдан-туры гамәлдә һәм районның бөтен территориясендә кулланыла. Башка муниципаль хокукый актлар жирле референдумда кабул ителгән әлеге Уставка һәм хокукый актларга каршы килергә тиеш түгел. 3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан кабул ителгән муниципаль хокукый актлар районның бөтен территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш. 4. Муниципаль хокукый актларны үтәмәгән өчен гражданның, оешмалар житекчеләре, дәүләт хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфай затлары федераль законнар һәм административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә жавап тоталар.

5. Районның муниципаль хокукый актлары Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарга, федераль законнарга һәм Россия Федерациясенәң башка норматив хокукый актларына, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясенә, законнарга, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларына каршы килергә тиеш түгел.

6. Норматив характерга ия булмаган муниципаль хокукый актның гамәлдә булуы, Эшқуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы вәкаләтле вәкилнең Эшқуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән тиешле күрсәтмәсен алган очракта, аны кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарә органы яисә жирле үзидарәнең вазыйфай заты тарафыннан кичекмәстән туктатыла. Алынган күрсәтмәнең үтәлеше турында жирле үзидарәнең башкарма-боеру органнары яисә жирле үзидарәнең вазыйфай затлары Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшқуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилгә өч көн эчендә, ә жирле үзидарәнең вәкиллеке органнары карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиеш.

7. Эшқуарлык һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыру мәсьәләләренә кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар, эшқуарлык һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыруны нигезсез кыенлаштыра торган нигезләмәләренә ачыклау максатларында, Татарстан

Республикасы Законаы нигезендә муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнгән тәртиптә районның жирле үзидарә органнары үткәрә торган экспертизага тиешле.

8. Район статусын билгеләү турында Татарстан Республикасы Законаының үз көченә кәргәнче гамәлдә булмавын тану суд карары үз көченә кәргәнче яисә әлегә муниципаль хокукый актларны юкка чыгарыр өчен күрсәтелгән районның муниципаль хокукый актларын суд тәртибәндә гамәлдә түгел дип тану өчен нигез була алмый.

Статья 66. Гражданнарны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарлар
1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү жирле референдумда белдерелгән гражданнарны турыдан-туры белдерү юлы белән башкарыла.

2. Әгәр район халкына турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль норматив хокукый акт, жирле үзидарә органы яисә район жирле үзидарәсенә вәкаләтле заты кабул итү таләп ителсә, референдумда кабул ителгән карар үз көченә кәргән көннән 15 көн эчендә тиешле муниципаль норматив хокукый акты әзерләү һәм кабул итү вакытын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән вакыт өч айдан артып китә алмый.

3. Гражданнарны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны тормышка ашыру өчен кирәкле муниципаль норматив хокукый акты чыгару вакытын бозу район башлыгын чакыртып алу, район Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яки район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез булып тора.

Статья 67. Район жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар төрләре

1. Районның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары үзләренә йөкләнгән вәкаләтләргә үтәү йөзеннән түбәндәге муниципаль хокукый актлар чыгара:

1) Район Советы-район Советы карарлары;

2) район башлыгы-район башлыгы карарлары һәм боерыклары;

3) район Башкарма комитеты житәкчесе - район Башкарма комитеты карарлары һәм боерыклары.

2. Район жирле үзидарәсенә башка вазыйфаи затлары үз вәкаләтләргә чикләрендә әлегә Устав, аларның статусын билгели торган башка муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән күрсәтмәләргә һәм боерыклар чыгара.

Статья 68. Муниципаль хокукый актлар әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын район башлыгы, район Советы депутатлары, район Башкарма комитеты житәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициативалы төркемнәре, шулай ук Контроль-хисап Палатасы, районның финанс-бюджет Палатасы, районның милек һәм жир мөнәсәбәтләргә палатасы алып бара ала.

2. Аксубай муниципаль районы прокуроры үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру барышында гамәлдәге муниципаль норматив хокукый актларны камилләштерү зарурлыгын билгеләгәндә үзгәртү, муниципаль норматив хокукый актларны юкка чыгару яки кабул итү турында проектлар һәм тәкъдимнәр кертәргә хокуклы.

3. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, аларга кушып бирелә торган документлар исемлегә һәм формасы район Советы Регламенты, район башлыгы, район Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан билгеләнә.

4. Эшқуарлык һәм инвестиция эшчәнлегә субъектлары өчен муниципаль норматив хокукый актларда алдан каралган яңа яисә муниципаль норматив хокукый актларда каралган вазыйфаларны билгели торган районның муниципаль норматив хокукый актлары проектлары, муниципаль норматив хокукый актларда Татарстан Республикасы Законаы нигезендә билгеләнгән тәртиптә, районның жирле үзидарә органнары үткәрә торган Жайлау йогынтысын бәяләргә тиеш булырга мөмкин:

1) муниципаль берәмлекләргә вәкилләкле органнарының жирле салымнарны һәм җыемнарны билгели, үзгәртә, туктата, бетерә торган норматив хокукый актлары проектлары;

2) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль берәмлекләренң вәкиллеке органнары норматив хокукый актлары проектлары.

5. Муниципаль норматив хокукый актлар проектларының жайлау йогынтысын бәяләү эшқуарлык һәм инвестиция эшчәнлеге субъектлары өчен артык вазыйфалар, тыюлар һәм чикләүләр кертә торган яисә аларны кертүгә ярдәм итүче нигезләмәләренә, шулай ук эшқуарлык һәм инвестиция эшчәнлеге субъектларының һәм жирле бюджетларның нигезсез чыгымнары барлыкка килүгә ярдәм итүче нигезләмәләренә ачыклау максатларында үткәрелә.

Статья 69. Район Советының хокукый актлары

1. Аның компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча район Советы район территориясендә үтәлергә тиешле кагыйдәләренә, район башлығын отставкага жиберү турындагы карарны, район Советы регламентын, район Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча башка карарлар, шулай ук федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән үз компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә. 2. Район Советы карарлары, законнарда, әлеге устав белән билгеләнгән очрақлардан тыш, район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Советның жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгаруны, район бюджеты акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан карарлары район Советы каравына бары тик район Башкарма комитеты житәкчесе инициативасы буенча яки аның бәяләмәсе булган очрақта гына кертелә ала. Әлеге бәяләмә район Советына проектны район башкарма комитетына тапшырганнан соң утыз көн эчендә тапшырыла.

4. Район Советы карарлары район башлығы тарафыннан кабул ителгәннән соң өч көн эчендә имзалана һәм әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә халыкка игълан ителә.

Статья 70. Район башлығының хокукый актлары

Район башлығы законнарда, әлеге Устав, район Советы карарларында билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә район Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре, шулай ук аның компетенциясенә кертелгән әлеге Устав, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы федераль закон, башка федераль законнар буенча хокукый актлар чыгара

Статья 71. Район Башкарма комитеты житәкчесенә хокукый актлары

Башкарма комитет житәкчесе район Башкарма комитетының законнар, әлеге Устав һәм район Советы карарлары белән билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм районның жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр, шулай ук район Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча карарлар чыгара.

Статья 72. Муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (игълан итү) һәм үз көченә керү тәртибе

Район Советы карарлары район башлығы кул куйган көннән үз көченә керә.

Салымнар һәм жыемнар турында район Советының хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Район Советының район Уставын кабул итү яки әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турындагы карарлары Федераль закон, әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Район башлығының, район Башкарма комитеты житәкчесенә, жирле үзидарәненң башка вазыйфаи затларының хокукый актлары, әгәр актлар үзләре белән билгеләнмәгән булса, аларга кул куелган көннән үз көченә керә.

3. Муниципаль берәмлек гамәлгә куючы оешмаларның хокукый статусын, шулай ук жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләренә билгели торган кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» массакүләм мәгълүмат

чараларында, интернет-ресурсларда рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә pravo.tatarstan.ru (алга таба Текст Буенча-бастырып чыгару) яки Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка игълан итү <http://aksubayevo.tatarstan.ru> районның авыл жирлекләрендә урнаштырылган мәгълүмат стендларында районның китапханә системасы учреждениеләрендә (алга таба - халыкка игълан итү) урнаштыру юлы белән.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: исеме, имзаланган көне (район Советы кабул иткән хокукый актлар өчен - шулай ук

5. Район Советының район бюджеты турында, хисап, аның үтәләше турында, жирле салымнар һәм жыемнар билгеләү турындагы карарлары, район Советы, район башлыгы, район Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан кабул ителгән башка норматив хокукый актлар, муниципаль хокукый актлардан яисә федераль закон белән чикләнгән белешмәләре булган аерым нигезләмәләреннән тыш, жиде көн эчендә рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

6. Шулай ук жирле референдумны билгеләү, район чикләрен үзгәртү, район башлыгын һәм аның урынбасарларын сайлау, район Башкарма комитеты житәкчесен һәм аның урынбасарларын билгеләү мәсьәләсе буенча норматив булмаган хокукый актлар һәм законнар нигезендә башка актлар бастырып чыгарылырга тиеш.

7. Закон яисә әлеге Устав нигезендә рәсми бастырып чыгару мәжбүри булмаган норматив булмаган муниципаль хокукый актлар аларны чыгарган органнар яки жирле үзидарәнең вазыйфай затлары карары буенча басылып чыгарга мөмкин (игълан ителгән).

8. Басылганда (игълан ителгәндә) муниципаль хокукый актның реквизитлары күрсәтелә.

9. Муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка игълан итү) аша башкарыла:

хокукый актның текстын районның жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә куелган матбугат чараларында яки район территориясендә таратыла торган башка массакуләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгару.

Хокукый акт текстын башка матбугат чараларында бастырганда бу басманың рәсми булуына билге булырга тиеш;

-хокукый акт текстын яисә хокукый акт проектын районның рәсми сайтында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Порталының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында» урнаштыру.

Муниципаль хокукый актны бастырып чыгарганда (игълан иткәндә) басма МАССАКУЛӘМ мәгълүмат чарасының чыгу датасы күрсәтелергә тиеш.

10. Муниципаль норматив хокукый актлар, шул исәптән жирле референдумда (гражданныр жыенында) кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш, аны Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы оештыра һәм алып бара.

Бүлек XIII. РАЙОННЫҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ

Статья 73. Районның икътисади нигезе

Районның икътисади нигезен районның муниципаль милегендә булган мөлкәт, район бюджеты акчалары, шулай ук районның мөлкәти хокуклары тәшкит итә.

Статья 74. Муниципаль милек

1. Район милкендә булырга мөмкин:

1) әлеге уставның 6 статьясында билгеләнгән районның жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

2) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән очракларда жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт, шулай ук «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15

статьясындагы 4 өлөшөндө каралган тәртиптө жирле үзидарэ органнарына тапшырылган аерым дэүлэт вэкалэтлэрен гамэлгэ ашыру өчен билгелэнгэн мөлкэт;

3) район Советының норматив хокукый актлары нигезендө жирле үзидарэ органнары һәм районның вазыйфаи затлары, муниципаль хезмэткэрлэр, муниципаль предприятие һәм учреждениелэр хезмэткэрлэре эшчэнлеген тээмин итү өчен билгелэнгэн мөлкэт;

4) федераль законнар белэн районның жирле үзидарэ органнарына бирелгэн һәм жирле әһәмияткэ кертелмэгэн мәсьэлэлэрне хэл итү өчен кирэкле мөлкэт (элеге Уставның 7 статьясы);

5) элеге Уставның 8 статьясы нигезендө жирле әһәмияттөгө мәсьэлэлэрне хэл итү өчен билгелэнгэн мөлкэт, шулай ук «Россия Федерациясендө жирле үзидарэ оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндөгө 131-ФЗ номерлы Федераль законның 17 статьясындагы 1 һәм 1.1 өлөшлэре нигезендө жирле әһәмияттөгө мәсьэлэлэрне хэл итү вэкалэтлэрен гамэлгэ ашыру өчен билгелэнгэн мөлкэт.

2. Районда элеге статьяның 1 өлөше таләплэрэнэ туры килми торган мөлкэткэ милек хокукы барлыкка килгэн очракта, күрсәтелгэн мөлкэт янадан профильләштерелергэ (мөлкэтнең максатчан билгеләнешен үзгәртеп корырга) яки читләштерелергэ тиеш. Мондый мөлкэтне читләштерү тәртибе һәм сроклары федераль закон белэн билгеләнэ.

Статья 75. Районның муниципаль мөлкәте белэн идарэ итү, файдалану һәм эш итү

Районның жирле үзидарэ органнары, элеге устав белэн билгелэнгэн Вэкалэтлэрне чикләүне исәпкэ алып, муниципаль мөлкәткэ Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар һәм алар нигезендө кабул ителә торган район жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый актлары нигезендө мөстәкыйль рәвештә ия булалар, файдаланалар һәм эш итәләр.

2. Районның жирле үзидарэ органнары муниципаль милекне физик һәм юридик затларга, Россия Федерациясе дэүлэт хакимияте органнарына һәм башка муниципаль берәмлеклэрнен жирле үзидарэ органнарына вакытлыча яки даими файдалануга тапшырырга, федераль законнар нигезендө читләштерергэ, башка алыш-бирешлэр ясарга хокуклы.

3. Муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары федераль законнар нигезендө жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый актлары белэн билгеләнэ. Муниципаль мөлкәттән файдаланудан кергэн табыш жирле бюджетларга керә.

Статья 76. Муниципаль предприятиелэр, учреждениелэр һәм хужалык жәмгыятьлэре

1. Район элеге устав белэн билгелэнгэн үз вэкалэтлэре чиклэрэндө муниципаль предприятиелэр һәм учреждениелэр төзергэ, үзгәртеп корырга һәм бетерергэ, Хужалык жәмгыятьлэре, шул исәптән жирле әһәмияттөгө мәсьэлэлэрне хэл итү вэкалэтлэрен гамэлгэ ашыру өчен муниципальгара жәмгыятьлэр төзүдө катнашырга хокуклы. Гамэлгэ куючының муниципаль предприятиелэр һәм учреждениелэргэ карата функциялэрен һәм вэкалэтлэрен жирле үзидарэнең вэкалэтле органнары гамэлгэ ашыра.

2. Гамэлгэ куючы функциялэрен һәм вэкалэтлэрен башкаручы жирле үзидарэ органнары муниципаль предприятиелэр һәм учреждениелэрнең максатларын, шартларын һәм эшчәнлек тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, элеге предприятиелэр һәм учреждениелэр житәкчелэрен вазыйфага билгели һәм вазыйфаларыннан азат итә, элеге устав белэн каралган тәртиптә аларның эшчәнлеге турында хисаплар тыңлый

3. Жирле үзидарэ органнары муниципаль берәмлек исемненән муниципаль казна учреждениелэре йөкләмэлэре буенча субсидиар жавап бирә һәм федераль законда билгелэнгэн тәртиптә аларның үтәлешен тээмин итә.

Статья 77. Район жирле үзидарэ органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиелэр, учреждениелэр һәм оешмалар белэн мөнәсәбәтлэре

Районның жирле үзидарэ органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиелэр, учреждениелэр, оешмалар, шулай ук физик затлар белэн мөнәсәбәтлэре, әгәр законда башкача билгеләнмэгән булса, шартнамә нигезендө төзелә

Бүлек XIV. РАЙОННЫҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

Статья 78. Район Бюджеты

1. Районның үз бюджеты (жирле бюджет) бар.
2. Район бюджеты район Советының норматив хокукый акты рәвешендә эшләнә һәм раслана. 3. Район бюджетында районның жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга юнәлдерелә торган керемнәр һәм районның жирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итү өчен бирелгән субвенцияләр, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм субвенцияләр исәбенә район бюджетының тиешле чыгымнары карала.
4. Районның жирле үзидарә органнары федераль законнарда билгеләнгән һәм алар нигезендә кабул ителә торган Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә федераль дәүләт хакимияте органнарына һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына район бюджеты үтәләше турындагы хисапларны тапшыралар.

Статья 79. Районда бюджет процессы

1. Район бюджетын формалаштыру, раслау, үтәү һәм аның үтәләшен контрольдә тоту районның жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль башкарыла. Район бюджетын формалаштыру, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.
2. Район бюджеты проекты, район бюджетының раслануы турында район Советы карары, аның үтәләше турында еллык хисап, район бюджеты үтәләше турында квартал саен белешмәләр һәм жирле үзидарә органнары муниципаль хезмәткәрләренә, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә саны турында рәсми басылып чыгарга тиеш.
3. Район бюджеты проекты төзү Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган федераль законнар нигезендә районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.
4. Район Советының салымнар һәм җыемнар турында норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертүне күздә тоткан, чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерә торган карар проекты район Советына керткән көннән соң кабул ителгән салымнар һәм җыемнар турында район Советының норматив хокукый актлары Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварыннан да иртәрәк булмаган вакытта үз көченә керү турындагы нигезләмәләргә үз эченә алырга тиеш.
5. Район бюджеты проекты Аксубай район Советының муниципаль хокукый акты нигезендә чираттагы финанс елына һәм план чорына өч елга төзелә һәм раслана.
6. Район бюджеты проекты Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә район Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.
7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проекты төзү нигезләнә: Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгеләүче Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниеенә юллагасы нигезләмәләре; бюджет сәясәтенә төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләре; Россия Федерациясе таможня-тариф сәясәтенә төп юнәлешләре; социаль-икътисади үсеш фаразы; бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы үзгәрешләре проекты) озак вакытка исәпләнгән; муниципаль программалар (муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларны үзгәртү проектлары).

8 Бюджет турындагы карарда бюджет керемнәренәң гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет кытлыгы (профицита), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законнары, Аксубай район Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләр кергән төп характеристикалар булырга тиеш.

Район Советы карарында, әгәр алар Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы законнары һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актлар белән билгеләнмәгән очракта, шәһәр һәм авыл жирлекләре бюджетлары арасында керемнәренә бүлү нормативлары булырга тиеш.

9. Район бюджеты турындагы карар нигезендә составы Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары, район Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә билгеләнә торган күрсәткечләр раслана.

10. Район бюджеты турындагы карар белән расланалар:

район бюджеты керемнәренәң Баш администраторлары Исемлеге;

район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге;

бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләренәң бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) йә бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре), чыгымнар төрләренәң төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) һәм (яисә) максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре), төркемнәр (төркемнәр һәм төркемчәләре), төрләр (төркемнәр һәм төркемчәләр) буенча бүлү Чираттагы финанс елына һәм план чорына, шулай ук әлеге кодекс, Татарстан Республикасы законы, Аксубай район Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән очрактарда бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренәң гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган һәм (яисә) бюджетара трансфертлар күләме;

план чорының беренче елына район бюджетының шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарының гомуми күләменәң 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), икенче елга план чорына район бюджеты чыгымнарының гомуми күләменәң кимендә 5 проценты күләмендә (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча, максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган);

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары; муниципаль эчке бурычның югары чиге Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиген күрсәтеп; район бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Аксубай район Советының муниципаль хокукый актларында билгеләнгән башка күрсәткечләре.

11. Район бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта район Советына Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә документлар һәм материаллар тапшырыла.

12. Район бюджеты турындагы карар проектына карау һәм аны район Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән раслау тәртибе Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан бюджет турындагы карарның үз көченә керүен, шулай ук күрсәтелгән карар белән Россия

Федерациясе Бюджет кодексының 184.1 статьясы нигезендә күрсәткеләрне һәм характеристикаларны раслауны күздә тотарга тиеш.

13. Район бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында яисә район бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабрена кадәр гамәлдә була. Район бюджеты турындагы карар билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

14. Районның жирле үзидарә органнары район бюджетының баланслануын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру, дефицитның күләме, Муниципаль бурыч күләме һәм структурасы, районның бюджет йөкләмәләрен үтәү буенча билгеләнгән федераль законнарның һәм Татарстан Республикасы законнарының үтәлешен тәмин итәләр.

15. Район бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм җыямнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

16. Район бюджеты чыгымнары Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган формаларда башкарыла. Федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга район бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыру федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән очраклардан тыш рөхсәт ителми.

17. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла

18. Муниципаль милекнең капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре, 100 мең сумнан артык сметалы проектлар нигезендә, районның капитал кертемнәр программасына кертелгән, район бюджеты турындагы карарда һәр инвестицион проект һәм тиешле чыгымнар төре буенча аерым чыгымнарның Ведомство структурасы составында чагыла.

19. Муниципаль милек капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре, 100 мең сумнан артык сметалы проектлар нигезендә, районның капитал кертемнәр программасына кертелгән, һәр инвестицион проект һәм тиешле чыгымнар төре буенча район бюджетының жыелма бюджет язмасы составында аерым чагыла

Статья 80. Муниципальара характердагы жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә чыгымнар

1. Район составына керүче жирлекләр район бюджеты чыгымнарын тормышка ашыру өчен субсидияләрне муниципальара характердагы мәсьәләләрне хәл итү өчен күчерәләр:

- торак пунктлар, күперләр һәм башка транспорт инженерлык корылмалары арасында гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын карап тоту һәм төзү, мәгәр гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын, күперләрен һәм федераль һәм республика эһәмиятендәге башка транспорт инженерлык корылмаларын үз эченә ала;

- халыкка транспорт хезмәте күрсәтү һәм район чикләрендә жирлекләр арасында халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру өчен шартлар тудыру;

- район территориясендә (Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган территорияләргә кертелгән жирлекләрдән тыш, халыкның аерым территорияләрдә халыкны медик-санитар тәмин итү функцияләрен башкаручы федераль башкарма хакимият органы карамагындагы медицина учреждениеләрендә медицина ярдәме белән тәмин ителә торган, амбулатор-поликлиника, стационар-поликлиника һәм хастаханә учреждениеләрендә беренчел медик-санитар ярдәм күрсәтү территорияләре исемлегеннән тыш) күрсәтүне оештыру медицина ярдәме (санитар-авиациядән тыш), хатын-кызларга йөклелек чорында, бала тудыру вакытында һәм аннан соң медицина ярдәме күрсәтү;

- көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын утильләштерү һәм эшкәртүне оештыру.

2. Күрсәтелгән бюджетара субсидияләр күләме район Советы карары һәм жирлекләренң вәкиллекле органнары карарлары белән районның барлык тиешле жирлекләре өчен бер кешегә яки муниципаль хезмәтләр кулланучыга исәпләгәндә бер норматив буенча раслана.

3. Район бюджеты турындагы район Советы Жирле үзидарә органы тарафыннан район бюджеты турындагы карарны үтәмәсә, бюджетара субсидияләр суммасы федераль салымнар һәм жыемнар, махсус салым режимнарында каралган салымнар, жирле бюджетка күчерелергә тиешле региональ һәм жирле салымнар исәбеннән, бюджет буенча департамент һәм жирле бюджетка билгеләнгән тәртиптә түләтелә. Россия Федерациясә Финанс министрлығы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп, район финансларына.

Статья 81. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәтләр сатып алу

Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәтләр сатып алу Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу Россия Федерациясә законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәтләр сатып алу жирле бюджет акчалары исәбеннән башкарыла.

Статья 82. Средства самообложения граждан Района

1. Үзара салым акчалары гражданның жирле әһәмияткә ия конкрет мәсьәләләренә хәл итү өчен бер тапкыр түләнгәнә аңлашыла. Гражданның үзара салымнар тәртибендә түләүләр күләме районның барлык халкы өчен дә абсолют күләмдә тигез итеп билгеләнә, «(жирлек составына керүче торак пункт, яисә район чикләрендә авылара территориядә урнашкан торак пункт) аерым категория гражданның кала, аларның саны район халкының гомуми саныннан 30 проценттан артып китә алмый һәм алар өчен түләүләр күләме кимергә мөмкин.

2. Гражданның әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән түләүләренә алып бару һәм файдалану мәсьәләләре жирле референдумда, ә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» 2003 елның 6 октябрендәгә 131-ФЗ номерлы ФЗ 25.1 статьясындагы 1 өлешенң 4 һәм 4.1 пунктларында каралган очракларда, гражданның жыенында хәл ителә»;

Статья 83. Муниципаль бурыч (Муниципаль бурыч)

1. Муниципаль бурыч алулар дигәндә Россия Федерациясә валютасында эчке базарда урнашкан район исәменнән кыйммәтле кәгазьләр чыгару юлы белән башкарыла торган муниципаль бурычлар һәм Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә жирле бюджетка Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан жирле бюджетка жәлеп ителә торган кредитлар аңлашыла, алар буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы Россия Федерациясә Бюджет кодексы һәм әлегә Устав нигезендә район башкарма комитетына бирелә

Статья 84. Районның жирле бюджетын үтәү

1. Районның жирле бюджетын үтәү Россия Федерациясә Бюджет кодексы нигезендә башкарыла.

2. Район бюджеты кассаның бердәмлеге һәм чыгымнар ведомствосы нигезендә үтәлә.

3. Район бюджеты үтәләшенә касса хезмәте күрсәтү, район бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Район бюджетының үтәләше районның жыелма бюджет язмасы һәм районның касса планы нигезендә оештырыла.

Статья 85. Бюджет отчеты. Район бюджеты үтәләше турында еллык хисап

1. Районның бюджет хисабы еллык хисап булып тора. Бюджет үтәләше турында хисап квартал саен.

2. Районның бюджет хисапчылыгы районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан тиешле бюджет акчаларының жыйырма бюджет хисапчылыгы нигезендә төзелә һәм районның Башкарма комитетына тапшырыла.

3. Район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап район Советы карары белән расланьрга тиеш.

4. Районның финанс-бюджет Палатасы районның берләштерелгән бюджетын Россия Федерациясе субъектының финанс органына үтәү турында бюджет хисап тапшыра.

5. Район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап, аны район Советына тапшырганчы, тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет хисабын тышкы тикшерүне һәм район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап буенча бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

Район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү район Контроль-хисап палатасы тарафыннан әлеге Устав һәм район Советының муниципаль норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла. Район составына керүче жирлекнең вәкиллекле органы мөрәжәгатә буенча жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү район Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарылырга мөмкин.

6. Район башкарма комитеты аның буенча агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча бәяләмә эзерләү өчен район бюджеты үтәләше турында хисап тапшыра. Район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап буенча бәяләмә эзерләү, бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең еллык бюджет хисапчылыгын тышкы тикшерү мәгълүматлары нигезендә, 1 айдан артмаган срокта үткәрелә.

7. Район Башкарма комитеты ел саен агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча район Советына финанс хисап елы өчен район бюджетының үтәләше турында район Советы Карары проектын, район бюджетының үтәләше турында бүтән бюджет хисабын, районның берләштерелгән бюджеты үтәләше турында бюджет хисабын һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документларны өстәп, еллык хисапны тапшыра.

8. Район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча район Советы район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны раслау яки кире кагу турында Карар кабул итә.

9. Район Советы тарафыннан район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап кире кагылган очракта, ул дәрәс булмаган яки тулы чагылдырылмаган мәгълүматларны бетерү һәм бер айдан артмаган вакытта кабат тапшыру фактларын бетерү өчен кире кайтарыла.

10. Район бюджеты үтәләше турындагы карар белән, район бюджеты керемнәренен, чыгымнарының һәм дефицитының (профицитының) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елы өчен район бюджеты үтәләше турында хисап раслана. Хисап финанс елы өчен район бюджетының үтәләше турында район Советы карарына аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана: бюджет керемнәре классификациясе кодлары буенча район бюджеты керемнәре;

керемнәр төрләре, керемнәр төрләре кодлары, бюджет керемнәренә караган дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе буенча район бюджеты керемнәре;

район бюджеты чыгымнары Ведомство структурасы буенча район бюджеты чыгымнары; бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча район бюджеты чыгымнарын; бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarын классификацияләү кодлары буенча район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы; бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы, төркемчәләре, статьялары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы кодлары буенча район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы;

Район бюджеты үтәләше турындагы карар белән шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законы, район бюджеты үтәләше турында Карар кабул итү өчен район Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән башка күрсәткечләр раслана.

Статья 86. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле Россия Федерациясе бюджет законнарын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган башка норматив хокукый актларны үтәүне тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла. Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, беренчел һәм аннан соңгы.

2. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә тышкы муниципаль финанс контроле Контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлеге булып тора.

3. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контроле Финанс-бюджет палатасы органнары (вазыйфаи затлар) булып торучы муниципаль финанс контроле органнарының контроль эшчәнлеге булып тора.

4. Беренчел контроль жирле бюджет үтәләше барышында бюджет бозуларын кисәтү һәм булдырмау максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Алга таба контроль район бюджеты үтәләше нәтижәләре буенча, аларның законлы үтәләшен, исәп-хисапның дәрәҗәләгән билгеләү максатыннан башкарыла.

Бүлек XV. РАЙОН УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ.

ЧЫН УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ

Статья 87 Район Уставы проектын эзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү тәртибел. Район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турындагы район Советы карары проектын район Советына, район башлыгы, район Советы депутатлары, район Башкарма комитеты җитәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициатив төркемнәренә кертелгә мөмкин

2. Район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турындагы карар проектын эзерләү өчен махсус комиссия төзәргә мөмкин. Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында район Советы карары проектын каралган көнгә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча " Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталы» басма МАССАКУЛӘМ мәгълүмат чараларында, интернет-ресурсларда бастырып чыгарылырга тиеш pravo.tatarstan.ru яисә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка белдерү <http://aksubayevo.tatarstan.ru> район авыл жирлекләрендә, район китапханә системасы учреждениеләрендә урнаштырылган мәгълүмат стендларында бер үк вакытта бастырып чыгару яки район Советы тарафыннан билгеләнгән тәртипне бастырып чыгару юлы белән

Район Уставына үзгәрешләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проектын буенча тәкъдимнәренә исәпкә алу тәртибен, шулай ук күрсәтелгән үзгәрешләр район Уставын Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнардагы туры китерү максатларында кертелсә, гражданның фикер алышуда катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару (халыкка игълан итү) таләп ителми.

4. Район Уставы проектын, район Советының әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турындагы карарлары буенча аларны карап тикшерү алдыннан район Советы утырышында әлеге Устав нигезендә ачык тыңлаулар үткәрелә, Уставка үзгәрешләр бары тик жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә һәм аларны хәл итү буенча вәкаләтләренә Россия Федерациясе Конституциясенә һәм федераль законнардагы туры китерү максатларында гына кертелә.

Статья 88. Район Уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турындагы карар проектын карау район Советы Регламенты нигезендә ике укылышта район Советы тарафыннан башкарыла.

2. Район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турындагы карар проектын беренче укылышта кабул иткәннән соң, әлеге проект төзәтмәләр кертү өчен хокук чыгару инициативасы хокукына ия субъектларга район башлыгы тарафыннан җибәрелә.

3. Район Уставы, район Советының Уставка үзгәрешләр кертү турындагы карары район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесендә күпчелек тавыш белән кабул ителә

Статья 89. Район Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турындагы карарлар

1. Район Уставы, район Советының әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турындагы карары кабул ителгәннән соң район башлыгы законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве өчен Муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органына жиберелә. 2. Район Уставы, район Советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары дәүләт теркәвенә алынганнан соң рәсми рәвештә басылып чыгарга (игълан ителергә) һәм рәсми басылып чыккан яки халыкка игълан ителгән көннән үз көченә керә. Район башлыгы район Уставың, Муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль органыннан кәргән көннән жиде көн эчендә район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актны бастырып чыгарырга (игълан итәргә) бурычлы.

3. Муниципаль берәмлек Уставына кертелгән һәм жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр, жирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләрне чикләү (муниципаль берәмлек уставын федераль законнарда туры китерү очрактарыннан тыш, шулай ук вәкаләтләр, вәкаләтләр, вәкаләтләр, жирле үзидарәнең сайланган вазыйфаи затларын сайлау тәртибен үзгәртү очрактарыннан тыш) муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы - район Советының вәкаләтләр сөргы чыкканнан соң үз көченә керә, күрсәтелгән үзгәрешләрне һәм өстәмәләрне муниципаль берәмлек уставына кертү турында муниципаль хокукый актны кабул иткән очракта, ә муниципаль районның вәкиллеке органы – район Советы формалашкан очракта, 28.07.2004 ел, №45-ТРЗ Татарстан Республикасы Законының 22 статьясындагы 31 өлешенең 31 пункты яисә 31 пункты нигезендә муниципаль берәмлек башлыгының күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актка кул куйган вәкаләтләр сөргы чыкканнан соң